

5ο Συνέδριο

7/8/9/10²⁰⁰⁸

Φεβρουαρίου

Κλειστό γυμναστήριο Φαλήρου (Ταεκβοντο)

Ριζοσπαστική
Αριστερά

**ΑΛΛΑΖΟΥΜΕ ΤΟ ΤΟΠΙΟ
ΒΓΑΙΝΟΥΜΕ ΜΠΡΟΣΤΑ!**

**Οι θέσεις όπως διαμορφώθηκαν και εγκρίθηκαν στο 5ο Τακτικό Συνέδριο
του Συνασπισμού της Αριστεράς, των Κινήματων και της Οικολογίας**

ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ

ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ ΤΩΝ ΚΙΝΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ

Διεύθυνση: Πλατεία Ελευθερίας 1, 10553 Αθήνα

Τηλεφωνικό κέντρο: 210-3378400

Fax: 210-3219914, 210-3217003

Ηλεκτρονική διεύθυνση: www.syn.gr

Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: info@syn.gr

ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΜΑΣ ΜΕΤΑ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

1. Προοίμιο

Το πολιτικό τοπίο που διαμορφώθηκε μετά τις τελευταίες εκλογές εμφανίζει σημάδια έντονης κρίσης αφορμή της οποίας υπήρξε η σχετική ήττα που γνώρισε το παγιωμένο πολιτικό σύστημα του δικομματισμού. Η εξαιρετικά σύντομη προεκλογική περίοδος, όπως διεξήχθη εν μέσω των μεγάλων πυρκαγιών, απέκρυψε όλα τα μεγάλα προβλήματα που αντιμετωπίζει η χώρα και τις ευθύνες της Κυβέρνησης, ανάγκασε τους περισσότερους πολίτες να ψηφίσουν με γνώμονα ιστορικά διαμορφωμένες «συμπάθειες», αλλά έκανε και αρκετούς να αναγνωρίσουν το πού έχει οδηγηθεί η χώρα από την πολιτική των δύο μεγάλων κομμάτων και να τους στρέψουν τα νώτα. Η κρίση εκδηλώθηκε τόσο στο ΠΑΣΟΚ, μετά την εκλογική του ήττα και τη μείωση των ποσοστών του, όσο και στη Ν.Δ. με την επισφαλή κοινοβουλευτική πλειοψηφία που της απέδωσαν οι κάλπες. Ήδη εμφανίζεται πως η κρίση αυτή δεν θα «συνετίσει» την Κυβέρνηση αλλά, αντίθετα, θα οδηγήσει τις επιλογές της προς συντηρητικότερες κατευθύνσεις.

Η μείωση των δυνάμεων του δικομματισμού οφείλεται γενικότερα στη δυσφορία και αντίθεση των πολιτών της χώρας στη νεοφιλελεύθερη πολιτική που εφάρμοσαν αταλάντευτα οι προηγούμενες κυβερνήσεις της Ν.Δ. όπως και στη ποιότητα της αντιπολίτευσης που άσκησε η ηγεσία του ΠΑΣΟΚ. Στην ίδια κατεύθυνση συνέβαλαν σημαντικά ο ΣΥΝ και ο ΣΥΡΙΖΑ με την ουσιαστική συνεισφορά τους στην ανάπτυξη σημαντικών κοινωνικών αγώνων και πολύμορφων κινημάτων, όπως και με την ουσιαστική αντιπολίτευση που άσκησαν μέσα και έξω από το Κοινοβούλιο. Πολύτιμο κοινωνικό δυναμικό έχει αρχίσει έτσι να απελευθερώνεται και εξακολουθεί να απελευθερώνεται. Ωστόσο η αντίθεση στον δικομματισμό συνολικά δεν έλαβε εκρηκτικές διαστάσεις: παρά τη μείωση των ποσοστών του λίγο κάτω από το 80%, ο δικομματισμός, στηριγμένος όπως είναι σε μεγάλα και ποικίλα συμφέροντα, παραμένει ισχυρός και ετοιμάζει την αντεπίθεσή του. Ο νέος εκλογικός νόμος που ετοιμάζεται συνιστά εύγλωττο παράδειγμα.

Το αποτέλεσμα των εκλογών και η νέα συγκυρία που διαμορφώθηκε ανοίγουν μια νέα ελπίδα για την Αριστερά γιατί δείχνουν πως το πλέγμα συμφερόντων που κρατά καθηλωμένο το πολιτικό μας σύστημα, δεν είναι ανίκητο. Ανοίγονται δυνατότητες να ασκείται αποτελεσματική πολιτική όχι μόνον ενάντια στις δυνάμεις του δικομματισμού αλλά και εντός των τειχών του, με την ορατή προοπτική να ανατρέπονται συντηρητικές πολιτικές επιλογές και να διαμορφώνεται ευνοϊκότερος συσχετισμός δυνάμεων υπέρ των εργαζομένων, των ανέργων και των αποκλεισμένων, υπέρ των πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων και της περιβαλλοντικής προστασίας.

Η παραπέρα αποσταθεροποίηση των πολιτικών δυνάμεων του δικομματισμού θα επέλθει από τη δράση του ΣΥΝ, του ΣΥΡΙΖΑ και της Αριστεράς συνολικά, από την ενεργοποίηση δυνάμεων του ευρύτερου σοσιαλιστικού και οικολογικού χώρου και κυρίως από την ενεργό αντίσταση όλων όσοι συνειδητοποιούν ότι για την δεινή θέση στην οποία έχουν περιέλθει από οικονομική, κοινωνική, περιβαλλοντική και πολιτισμική άποψη την τελική ευθύνη έχουν οι πολιτικές δυνάμεις του δικομματισμού με την αντιλαϊκή νεοφιλελεύθερη πολιτική που εφαρμόζουν.

2. Ο ΣΥΝ και ο ΣΥΡΙΖΑ

Η Αριστερά στο σύνολο της κατέγραψε σημαντική ενίσχυση των δυνάμεών της στις τελευταίες εκλογές. Ο ΣΥΡΙΖΑ αύξησε τη δύναμή του πανελλαδικά κατά περίπου 60% κυρίως γιατί κατόρθωσε να αντιστοιχίσει τον πολιτικό του λόγο, τις πολύμορφες παρεμβάσεις του και τις συγκεκριμένες προτάσεις του με την ενεργό εκ των έσω συμμετοχή του στα κοινωνικά κινήματα που αναπτύχθηκαν στη βάση των μεγάλων προβλήματων που αντιμετωπίζει η χώρα.

Αυτό σημαίνει πως η ενίσχυση των δυνάμεών μας δεν ήρθε τυχαία. Από το 4ο Συνεδριό του μέχρι σήμερα, το κόμμα μας κατόρθωσε να καταστήσει απολύτως διακριτό το αυτόνομο πολιτικό του στίγμα έτσι ώστε ο ΣΥΡΙΖΑ να αναδειχθεί, παρά τις μικρές του δυνάμεις, στη μόνη ουσιαστική αντιπολίτευση στη Κυβέρνηση της Ν.Δ. μετατοπίζοντας το βάρος της δημόσιας συζήτησης στα πραγματικά κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα. Παράλληλα, το κόμμα μας, μαζί με τη νέα γενιά των συντρόφων και συντροφισσών της νεολαίας του, συμμετείχε καθοριστικά ή ενθάρρυνε με πολιτική ανιδιοτέλεια τόσο ιστορικά κινήματα, όπως το εργατικό, το αγροτικό και το φοιτητικό, όσο και κινήματα πόλης ή αυτόνομες δημοτικές κινήσεις, κινήματα με άξονα το περιβαλλοντικό, το φεμινιστικό, το μεταναστευτικό, τα ατομικά, πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα, την καταστολή ή τις διακρίσεις και βεβαίως το κίνημα κατά της νεοφιλελεύθερης παγκοσμιοποίησης. Η εκλογική επιτυχία του ΣΥΝ και του ΣΥΡΙΖΑ, που ήρθε μετά τη σχετική επιτυχία των ίδιων δυνάμεων στις δημοτικές και νομαρχιακές εκλογές, οφείλει πολλά στο κίνημα ενάντια στη νεοφιλελεύθερη παγκοσμιοποίηση, στα αντιπολεμικά και αντιρατσιστικά κινήματα, στα κινήματα με κέντρο την παιδεία ή την αυτοδιοίκηση, σε όλη την κοινωνική κινητικότητα που ξεδιπλώθηκε. Σημαντική στιγμή αυτής της πορείας υπήρξε η οργάνωση του 4ου Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Φόρουμ και η διαδήλωση περισσότερων από 100.000 αγωνιστών στην Αθήνα.

Η πολιτική και οι παρεμβάσεις τόσο του κόμματός μας όσο και του ΣΥΡΙΖΑ εστιάστηκαν ιδιαίτερα στα στρώματα που πλήττονται από τις νεοφιλελεύθερες καπιταλιστικές αναδιαρθρώσεις. Προσπαθήσαμε να απευθυνθούμε σε εκείνους που οι αμείλικτοι σήμερα κανόνες της αγοράς τείνουν να θέσουν εκτός κοινωνίας, σε εκείνους που υφίστανται την κοινωνική ανασφάλεια και την εργασιακή περιπλάνηση, στη γενιά των 500 ευρώ, στη νεολαία της αμφισβήτησης. Έτσι ο ΣΥΝ και ο ΣΥΡΙΖΑ συγκρούσθηκαν κατά μέτωπο με την πολιτική της λιτότητας, της φτώχειας και της ακρίβειας, με τις προσπάθειες ιδιωτικοποιήσεων κάθε δημόσιας περιουσίας, με την συνεχιζόμενη λεηλασία των ασφαλιστικών ταμείων. Επιπλέον, ΣΥΝ και ΣΥΡΙΖΑ είχαν καθημερινή, συστηματική και έντονη παρέμβαση σε όλα τα ζητήματα που αφορούν το περιβάλλον με την παράλληλη κατάθεση εναλλακτικών προτάσεων κάποιες από τις οποίες κερδίζουν έδαφος.

Ο ΣΥΝ και ο ΣΥΡΙΖΑ συμπαρατάχθηκαν με όλες τους τις δυνάμεις με το κίνημα μαθητών, φοιτητών και διδασκόντων για την αναβάθμιση της δημόσιας και δωρεάν παιδείας και στις τρεις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Είναι και δική μας νίκη η ουσιαστική αποφυγή της αναθεώρησης του άρθρου 16 του Συντάγματος όπως είναι και δική μας επιτυχία η πλήρης απαξίωση του λεγόμενου «νόμου-πλαίσιο» για τα Πανεπιστήμια, απαξίωση στην οποία συνέβαλε και το «αντινομοσχέδιο» που παρουσίασε ο ΣΥΡΙΖΑ στη Βουλή.

Μπορούμε να πούμε γενικότερα πως η πολιτική που κατορθώσαμε να υλοποιήσουμε τα χρόνια που μεσολάβησαν από το προηγούμενο Συνεδριό μας κινήθηκε πιο θαρραλέα στην κατεύθυνση της σύγκρουσης με τα κατεστημένα συμφέροντα και τις δυνάμεις του νεοφιλελευθερισμού, περισσότερο κοινωνικά και κινηματικά,

αλλά και ταυτόχρονα περισσότερο προγραμματικά, καθώς επιχειρούσαμε πάντα να προτείνουμε τις δικές μας εναλλακτικές λύσεις σε κάθε μεγάλο κοινωνικό πρόβλημα, λύσεις που στηρίζονταν στις πραγματικές κοινωνικές ανάγκες και συνομιλούσαν απευθείας με τους αντίστοιχους κοινωνικούς αγώνες.

Στο ίδιο χρονικό διάστημα το κόμμα μας προσπάθησε να συμβάλει στη συνεργασία και την κοινή δράση των δυνάμεων της Αριστεράς, όχι πάντα με επιτυχία, χωρίς ωστόσο η ευθύνη να βαρύνει αποκλειστικά εμάς. Συνεισφέραμε αποφασιστικά στην ανазωογόνηση του ΣΥΡΙΖΑ και προσπαθούμε να υλοποιήσουμε αποφασιστικά τη πολιτική συνεργασία μας με όλες τις συνιστώσες του. Έχουμε μάθει –και μπορούμε να μάθουμε καλύτερα– να συνεργαζόμαστε, να συνομιλούμε, να ακούμε, να πείθουμε. Η δύσκολη εκλογική μάχη δόθηκε από κοινού με όλες τις συνιστώσες του ΣΥΡΙΖΑ, αλλά και με όλες τις απόψεις ή διαφορετικότητες του ίδιου του ΣΥΝ, σε κλίμα συσπείρωσης και πραγματικής ενότητας, χωρίς οι διαφορές να σκιάζουν κατά κανένα τρόπο τον κοινό σκοπό. Βέβαια το θέμα της ενότητας της Αριστεράς απέχει πολύ ακόμη από το έχει ολοκληρωθεί. Έτσι συνεχίζουμε να επιδιώκουμε την άρση του πολυκερματισμού της σε συνδυασμό, πάντοτε, με την ενοποίηση του κατακερματισμένου κόσμου της εργασίας.

Η εικόνα του ΣΥΝ και του ΣΥΡΙΖΑ που ανέδειξε ολόκληρη αυτή η πορεία έγινε ελκτική. Χάρη σε αυτή την έλξη εμπιστεύθηκαν και ψήφισαν τον ΣΥΡΙΖΑ ο κόσμος των κινημάτων κατά του νεοφιλελευθερισμού, η «γενιά του άρθρου 16», οι απασχολήσιμοι των κυβερνήσεων του ΠΑΣΟΚ, οι άνεργοι, οι στρατιές των 500 ευρώ, τα θύματα της κρατικής καταστολής, εκείνοι που ασφυκτιούν από τη συρρίκνωση των ατομικών ελευθεριών, τη ξενοφοβία και το ρατσισμό. Όχι όλοι βέβαια, αλλά, δεδομένων των συνθηκών, αρκετοί. Τον ΣΥΡΙΖΑ εμπιστεύθηκαν και ψήφισαν ακόμη αριστεροί και προοδευτικοί πολίτες με άλλες κοινωνικές αναφορές, ένα ιδιαίτερα αξιόλογο μέρος της Ελληνικής κοινωνίας, εκείνοι που θέλουν να ξαναποκτήσει η Αριστερά ουσιαστικό ρόλο στο πολιτικό και κοινωνικό γίγνεσθαι. Αυτοί και εκείνοι βρήκαν στον ΣΥΝ και στον ΣΥΡΙΖΑ το πολιτικό φορέα που ανταποκρίνεται –πάντοτε λιγότερο από όσο θα επιθυμούσαμε– σε αυτήν την ανάγκη.

Το αποτέλεσμα των εκλογών μας ικανοποιεί. Αυτά για τα οποία αγωνιστήκαμε με επιμονή και υπομονή, αυτά που αποφασίσαμε στο προηγούμενο Συνέδριό μας και προσπαθήσαμε να πραγματοποιήσουμε, αρχίζουν να βρίσκουν πραγματική ανταπόκριση. Προικιζόμαστε έτσι με μια νέα αυτοπεποίθηση μπροστά στις δύσκολες συνθήκες που καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε και δικαιούμαστε να είμαστε λελογισμένα αισιόδοξοι.

3. Οι πολιτικές δυνάμεις στο νέο τοπίο

α. Η Νέα Δημοκρατία

Όσο διάστημα κυβερνά τη χώρα, η ΝΔ συνεχίζει και εντείνει τη νεοφιλελεύθερη πολιτική των κυβερνήσεων του ΠΑΣΟΚ που διαδέχθηκε. Μοιλονότι συγκρούστηκε μετωπικά ουσιαστικά μόνο στο χώρο της παιδείας, όλες οι παρεμβάσεις της –αλλά και οι συνειδητές παραλείψεις της– συνεισέφεραν σημαντικά στην αποδυνάμωση των εργαζομένων και ιδιαίτερα των νέων, απασίωσαν παραπέρα το κοινωνικό κράτος προς όφελος ιδιωτικών συμφερόντων σε κρίσιμους τομείς όπως η παιδεία και η υγεία, προχώρησαν στο ουσιαστικό ξεπούλημα της δημόσιας περιουσίας, σύσφιξαν τις σχέσεις της με ισχυρά κερδοσκοπικά κεφάλαια που έκαναν έντονη την παρουσία τους τα τελευταία χρόνια, άνοιξαν νέα πεδία στο κέρδος αδιαφορώντας για την καταπάτηση των ελεύθερων χώρων και την καταστροφή του περιβάλλοντος ενώ παράλληλα εισήγαγαν στον δημόσιο τομέα τις αντιδημοκρατικές μεθόδους του ιδιωτικού.

Η οικονομική πολιτική της ΝΔ παρέμεινε σταθερά προσηλωμένη στη μείωση του χρέους και στη συγκράτηση του πληθωρισμού, ακολουθώντας πιστά τις κατευθύνσεις που ορίζει το Σύμφωνο Σταθερότητας. Έτσι, η μισθολογική πολιτική της στο δημόσιο τομέα επιδίωξε τη συρρίκνωση του μισθολογικού βάρους του κράτους και οδήγησε στην ουσιαστική μείωση των πραγματικών μισθών και συντάξεων. Η φορολογική πολιτική συνεχίζει να ενισχύει σκανδαλωδώς τους οικονομικά ισχυρούς, μειώνοντας κατά 10% τη φορολογία κερδών και μερισμάτων και αυξάνοντας παράλληλα τους έμμεσους φόρους (ΦΠΑ, τσιγάρα, καύσιμα, κλπ). Οι δαπάνες του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων μειώνονται σταθερά ενώ οι υποσχέσεις για την αύξηση των κοινωνικών δαπανών δεν τηρήθηκαν, με χαρακτηριστικό παράδειγμα την παιδεία, όπου το σχετικό ποσοστό του προϋπολογισμού, αντί να αυξηθεί προσεγγίζοντας το ρητά υπεσχημένο 5%, μειώθηκε κάτω από το 3% στον προϋπολογισμό του 2008. Οι «μεταρρυθμίσεις», που κάποτε σήμαιναν μέτρα προστασίας από την ασυδοσία της αγοράς, αντέστρεψαν πλήρως το νόημά τους. Σήμερα αποβλέπουν στην ενίσχυση των αγοραίων σχέσεων με όλα τα μέσα, με ιδιωτικοποιήσεις ή απορύθμισης, με την προώθηση της «ευελιξίας» στην αγορά εργασίας, με τη συρρίκνωση ή και τη στέρηση συνδικαλιστικών και πολιτικών δικαιωμάτων.

Η προώθηση και επιβολή της νεοφιλελεύθερης οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής της ΝΔ συνοδεύτηκε και συνοδεύεται από την ενίσχυση όλων των κατασταλτικών μηχανισμών του κράτους και από έναν έντονο αυταρχισμό που εκδηλώνεται συχνά με φανατισμό εναντίον των νέων, των εργαζομένων κι όλων όσοι αντιστέκονται στις επιλογές της. Χαρακτηριστικές ήταν οι επιθέσεις κυβερνητικών στελεχών εναντίον του ΣΥΝ και του ΣΥΡΙΖΑ γιατί «τόλμησαν» να αντιταχθούν σθεναρά.

Μέχρι τις εκλογές η ΝΔ αποτελούσε αναμφισβήτητα την ηγεμόνευσα πολιτική δύναμη. Η ουσιαστική υιοθέτηση από το ΠΑΣΟΚ της νεοφιλελεύθερης στρατηγικής μείωσε την από μέρους του αντιπολιτευτική πίεση στο ελάχιστο και επέτρεψε στη ΝΔ να κρύβει για καιρό τους αντιλαϊκούς στόχους της πολιτικής της κάτω από το άλλοθι μιας γενικότερης, υποτίθεται, συναίνεσης. Έτσι παγιδεύτηκαν ευρύτερα κοινωνικά στρώματα με τρόπο ώστε οι «μεταρρυθμίσεις» που προωθούσε η ΝΔ να φαντάζουν σαν ελκυστικός μονόδρομος. Ταυτόχρονα, η πίεση από τα

δεξιά της μπορούσε να απορροφάται μέσω της επιλεκτικής επίκλησης του τριπτύχου «πατρίς-θρησκεία-οικογένεια», κάτι που έγινε ιδιαίτερα εμφανές κατά την προεκλογική περίοδο.

Μολαταύτα η ΝΔ είδε την εκλογική της δύναμη να συρρικνώνεται αισθητά και τη βουλευτική της πλειοψηφία να μειώνεται επικίνδυνα, πράγμα που σημαίνει πως η ηγεμονία της είναι εύθραυστη. Αρκετοί από τους ψηφοφόρους της συνειδητοποίησαν –και όλο και περισσότεροι συνειδητοποιούν– πως δεν έχουν να κερδίσουν ουσιαστικά τίποτε από το οικονομικό της πρόγραμμα. Παράλληλα, η οικονομική ανάπτυξη που έχει παρατηρηθεί –το μεγάλο «επιχείρημα» της ΝΔ– στηρίζεται κύρια στην κατανάλωση και την υπερχρέωση επιχειρήσεων και νοικοκυριών, πράγμα που καθιστά την ίδια επισφαλή και τις επιπτώσεις της δυσβάσταχτες για τους πολλούς. Οι διαρροές της ΝΔ στις λαϊκές και αγροτικές περιοχές θα ήταν σαφώς μεγαλύτερες αν δεν λειτουργούσαν αποτελεσματικά οι παροχές της τελευταίας στιγμής και τα πελατειακά δίκτυα που αντικατέστησαν ταχύτατα εκείνα του ΠΑΣΟΚ. Ειδικά οι ψηφοθηρική, στην ουσία της, οικονομική ενίσχυση των πυρόπληκτων, οι δεσμεύσεις στα οικονομικά συμφέροντα για παραχωρήσεις εκτάσεων προς «αξιοποίηση», οι συμφωνίες με τα εκδοτικά και τραπεζικά συμφέροντα κατόρθωσαν να συγκρατήσουν την εκλογική της δύναμη στο επίπεδο των 152 βουλευτών. Μετά τις εκλογές, τόσο η ακροδεξιά πίεση από το ΛΑΟΣ όσο και τα «παράπονα» των βουλευτών που δεν υπουργοποιήθηκαν καθιστούν την μετεκλογική Κυβέρνηση ιδιαίτερα ευάλωτη εν όψει μάλιστα του αναμενόμενου κοινωνικού αναβρασμού. Η ίδια η ΝΔ συναισθάνεται την αδυναμία της και οι παλινωδίες της δείχνουν το πως η ίδια προσπαθεί σπασμωδικά να ανακτήσει την πολιτική ηγεμονία.

β. Το ΛΑΟΣ

Το ΛΑΟΣ είναι τέκνο της ιστορικής Δεξιάς. Διαθέτει στο πολιτικό του οπλοστάσιο ολόκληρη την λαϊκίστικη ακροδεξιά επιχειρηματολογία, την οποία προσπαθεί να διαχειριστεί με σχετικά χαμηλούς τόνους προκειμένου να παραμείνει στο λεγόμενο «συνταγματικό τόξο» και να μην αποκλεισθεί από ενδεχόμενες κυβερνητικές συμπράξεις. Το ίδιο εισέρχεται για πρώτη φορά στη Βουλή με αυξημένη παρουσία σε λαϊκές συνοικίες και αρκετά ακροδεξιά στοιχεία στις γραμμές του. Για να το πετύχει, επωφεληθήκε από τη γενικευμένη δυσάρεσκη προς τα δύο μεγάλα κόμματα του δικομματισμού εκφράζοντας μιας μορφής δεξιά ριζοσπαστικοποίηση λαϊκών και μεσαίων στρωμάτων, όπως και ξενοφοβικές, ρατσιστικές και εθνικιστικές απόψεις που διατρέχουν τον κοινωνικό ιστό. Μετά την επιτυχία του, το ίδιο αποσκοπεί στη μετατόπιση της πολιτικής σκηνής προς τα δεξιά με πολιορκητικό κριό την εθνικιστική ιδεολογία και την «ορθοδοξία». Η παρουσία και η πολιτική του μπορεί να μετατραπούν σε απειλή για τη δημοκρατία αν δεν αναπτυχθεί η δέουσα ιδεολογική μάχη στο εσωτερικό των λαϊκών στρωμάτων που το ΛΑΟΣ επηρεάζει και αν οι υπόλοιπες πολιτικές δυνάμεις δεν αντιληφθούν έγκαιρα τον κίνδυνο.

γ. Το ΠΑΣΟΚ και η κρίση του

Το αντιπολιτευτικό ΠΑΣΟΚ ουσιαστικά διατήρησε στον πολιτικό του λόγο και στην πολιτική του πρακτική τις βασικές συντεταγμένες της στρατηγικής των κυβερνήσεων Σημίτη. Αυτή υπήρξε μια στρατηγική η οποία, στο όνομα του «εκσυγχρονισμού», προχώρησε σε αναδιάρθρωσεις σε βάρος των δυνάμεων της εργασίας, του δημόσιου χώρου, των κοινωνικών και ατομικών δικαιωμάτων και της κοινωνικής ασφάλισης, δηλαδή, σε τελευταία ανάλυση, σε αναδιανομή του παραγόμενου πλούτου υπέρ των μεγάλων συμφερόντων. Η στρατηγική αυτή ήταν πλήρως ευθυγραμμισμένη με εκείνη των περισσότερων σοσιαλδημοκρατικών κομμάτων στην Ευρώπη τα οποία, έχοντας υιοθετήσει τη νεοφιλελεύθερη εκδοχή του καπιταλισμού ως αναπόφευκτο μονόδρομο, αυτοπροβάλλονται ως οι αποτελεσματικότεροι διαχειριστές της.

Η εν λόγω στρατηγική είχε σημαντικές επιπτώσεις στο ίδιο το κόμμα του ΠΑΣΟΚ. Πάντοτε στο όνομα του «εκσυγχρονισμού», τα ανώτερα τουλάχιστον στελέχη του εκπαιδεύτηκαν στον κυβερνητισμό, τον κρατισμό και τον αρχηγισμό ενώ η βάση του κόμματος ατόνησε και οι συλλογικές λειτουργίες περίπου εξαφανίστηκαν. Έτσι, τα όποια αριστερά ή αριστερότροπα στοιχεία χαρακτήριζαν τη φυσιογνωμία του ΠΑΣΟΚ της πρώτης περιόδου του χάθηκαν εντελώς από το προσκήνιο με αποτέλεσμα τη δημιουργία μιας σοβαρής κρίσης ταυτότητας. Καθώς δε οι «μεταρρυθμίσεις» των κυβερνήσεων Καραμανλή δεν ήταν τίποτε διαφορετικό στην ουσία τους από τον «εκσυγχρονισμό» των κυβερνήσεων Σημίτη, ο αντιπολιτευτικός λόγος του ΠΑΣΟΚ περιορίστηκε σε λίγα θέματα (κουμπάροι, διαπλοκές, ομόλογα κλπ) –τα οποία μάλιστα αντιμετώπισε από τη «διαδικαστική» τους πλευρά– χωρίς να διαφοροποιείται στα κεντρικά πολιτικά ζητήματα, δηλαδή χωρίς τις σχετικές αντιστάσεις και εναλλακτικές προτάσεις. Από την άλλη μεριά, η «αριστερή αντιπολίτευση» εντός του κόμματος αυτού συγκροτούνταν περιστασιακά, με έντονα προσωποπαγή χαρακτηριστικά, επιλέγοντας ως πεδία αντιπαράθεσης είτε τα ιδρυτικά στοιχεία της ταυτότητάς του είτε τη «πατριωτική» γραμμή. Με αυτά τα δεδομένα η ήττα του ΠΑΣΟΚ ήταν προδιαγεγραμμένη.

Η κρίση που ξέσπασε στο ΠΑΣΟΚ μετά τις εκλογές παρέμεινε κρίση ηγεσίας, θίγοντας τα επίδικα πολιτικά ζητήματα στην καλύτερη περίπτωση ως απλές επικεφαλίδες και επικοινωνιακά σύμβολα. Η κρίση αυτή, με την ένταση και τις μορφές που πήρε, άφησε τα απλά μέλη και τους «φίλους» του ΠΑΣΟΚ, αλλά και αρκετά ίσως στελέχη του, αμήχανα, σκεπτικά και προβληματισμένα καθώς συναισθάνονταν, από την ίδια την πείρα τους, ότι τα προβλήματα που έχουν προκύψει στο κόμμα δεν απορρέουν από ζητήματα ηγεσίας αλλά από μια βαθιά κρίση πολιτικής και ιδεολογικής ταυτότητας.

Σημαντικές δυνάμεις που κοινωνικά –και εν μέρει ιδεολογικά– ανήκουν στην Αριστερά υπάρχουν στον ευρύτερο χώρο του ΠΑΣΟΚ. Αυτό είχε καταγραφεί πριν από τις εκλογές και τις σχετικές διαρροές προς τα κόμματα της Αριστεράς: Ήδη από την περίοδο του αντιπολεμικού κινήματος και του Φόρουμ, όπως και κατά τους αγώνες της εκπαιδευτικής κοινότητας και της «γενιάς του άρθρου 16», μέλη και φίλοι του ΠΑΣΟΚ στρατεύτηκαν με την Αριστερά με αγωνιστικότητα και ειλικρίνεια. Μια τέτοια τάση επιβεβαιώνεται μετεκλογικά και στις μέρες μας. Από την άλλη μεριά, το ζήτημα του «διαλόγου» και της «συνεργασίας» με την Αριστερά τέθηκε έντονα κατά τη διάρκεια της ανοιχτής κρίσης του ΠΑΣΟΚ από αρκετά ανώτερα στελέχη του. Ωστόσο οι σχετικές εκκλήσεις και προτροπές παρέμειναν μέχρι τέλους στο απλό επικοινωνιακό επίπεδο χωρίς να θίγουν ούτε στο ελάχιστο τα βάθρα και τις κύριες εκφάνσεις της νεοφιλελεύθερης στρατηγικής στην οποία έχει ρητά συναινέσει το ΠΑΣΟΚ ως αξιωματική αντιπολίτευση, απλώς διεκδικώντας από τη ΝΔ την «κοινωνικά δικαιότερη» διαχείριση του αντίστοιχου κοινωνικού και οικονομικού μοντέλου. Με αυτό δεδομένο, καμιά συνολική πολιτική συνεργασία δεν μπορεί να υπάρξει με το ΠΑΣΟΚ όσο και αν η από κοινού αντιμετώπιση επιμέρους ζητημάτων θα μπορούσε να αποβεί εφικτή κάποιες φορές. Με άλλα λόγια, κάθε αναβίωση προτάσεων περί «συνεργασιών», προτάσεων που συγκαλύπτουν το γεγονός ότι η συνολική πολιτική του ΠΑΣΟΚ παραμένει ενταγμένη στη νεοφιλελεύθερη στρατηγική, απλώς συσκοτίζουν τα πολιτικά πράγματα στη χώρα μας.

δ. Το ΚΚΕ

Στις εκλογές το ΚΚΕ αύξησε σημαντικά τα ποσοστά του και ενισχύθηκε σχεδόν εξίσου στα αστικά κέντρα και στις αγροτικές περιοχές εισπράττοντας μέρος της γενικευμένης κοινωνικής δυσαρέσκειας. Για να επιτύχει τους εκλογικούς του στόχους, επικέντρωσε με συστηματικότητα την εκστρατεία του στην ψήφο διαμαρτυρίας επιχειρώντας να προσελκύσει τον κόσμο που έτεινε να στρέψει τα νώτα στα δύο κόμματα εξουσίας και ιδιαίτερα στο ΠΑΣΟΚ. Καθώς πάγιο στοιχείο της πολιτικής του είναι η μονοπώληση της Αριστεράς, επιτέθηκε με τρόπο συχνά ακραίο στον ΣΥΡΙΖΑ προσπαθώντας να τον εκμηδενίσει. Σε αυτόν τον στόχο απέτυχε εντυπωσιακά.

Οι λόγοι αυτής της αποτυχίας δεν είναι μόνον πολιτικοί αλλά και ιδεολογικοί. Το ΚΚΕ σίγουρα επιδιώκει να εκφράσει πολιτικά την εργατική τάξη και τα ευρύτερα λαϊκά στρώματα. Αλλά ενώ αυτή η επιδίωξη το εντάσσει στον χώρο της Αριστεράς, ο τρόπος που προσπαθεί να την εκφράσει –μέσα από τη δήθεν μοναδικότητά του και την εν γένει ανθενωτική του πρακτική– αποτελεί και την αχίλλειο πτέρνα του. Το ίδιο είναι εγκλωβισμένο στη μέγγενη της αντίφασης ανάμεσα στην ανάγκη να εξυπηρετηθούν με συγκεκριμένο και ουσιαστικό τρόπο τα κοινωνικά συμφέροντα που εκπροσωπεί και στην αδυναμία της ηγεσίας του να κατανοήσει και να αντιμετωπίσει τις πολλαπλές αντιθέσεις που παράγει ο παγκοσμιοποιημένος καπιταλισμός (περιβάλλον, φεμινισμός, δικαιώματα, ρατσισμός, εθνικισμός κλπ). Καθώς δε αυτή η αδυναμία του συναρτάται με την προσήλωσή του στο μοντέλο «σοσιαλισμού» της τέως Σοβιετικής Ένωσης, οδηγείται σε πλήρη οργανωτική και πολιτική περιχαράκωση και σε ιδεολογική αποστέωση. Επιπλέον, η συστηματική άρνησή του να συμπεριλάβει στις θεωρήσεις και τη δράση του οποιοδήποτε στοιχείο πολιτικής συμμαχιών αναιρεί την επικαλούμενη από το ίδιο προσήλωσή του στην «επαναστατική θεωρία» και το καθιστά συνολικά ανίκανο να προβάλει ουσιαστικές διεξόδους πάλης στο σήμερα και ένα ελκυστικό σοσιαλιστικό όραμα για το αύριο.

ε. Αριστερές και οικολογικές δυνάμεις που δεν απέκτησαν κοινοβουλευτική εκπροσώπηση.

Οι συνιστώσες της παραδοσιακά καθούμενης «εξωκοινοβουλευτικής Αριστεράς» (ΜΕΡΑ, ΕΝΑΝΤΙΑ, ΚΚΕ μ-η, ΜΛΚΚΕ) αύξησαν συνολικά τα ποσοστά τους αλλά παραμένουν μικρές. Κάποιες από τις συνιστώσες αυτές προχώρησαν σε πολιτικές προεκλογικές συμπράξεις, προσπαθώντας ίσως να μιμηθούν τον ΣΥΡΙΖΑ, ενώ σχεδόν όλες απέφυγαν να αντιπαρατεθούν με την υπόλοιπη Αριστερά κατά την προεκλογική εκστρατεία. Επιπλέον, ορισμένες από τις δυνάμεις αυτές συμπαράτάχθηκαν ενεργά στα κινήματα που αναπτύχθηκαν τα τελευταία χρόνια. Αυτά είναι θετικά στοιχεία τα οποία όμως δεν αρκούν για να υπερκεράσουν τα αρνητικά χαρακτηριστικά των δυνάμεων αυτών. Η επαναστατική ρητορική, η αέναη επίκληση των συμβόλων και των διαχωρισμών τόσο μεταξύ τους όσο και με την υπόλοιπη Αριστερά, η υπερ-ιδεολογικοποίηση και η συχνά σχεταριστική τους πρακτική καθιστούν τον διάλογο με τις δυνάμεις αυτές πολύ δύσκολο στερώντας έτσι τις αναγκαίες διαδικασίες συνεργασίας και εν τέλει ανασύνθεσης της Αριστεράς από ένα γνήσια αγωνιστικό, κυρίως νεανικό, δυναμικό.

Στο χώρο των οικολογικών δυνάμεων που δεν απέκτησαν κοινοβουλευτική εκπροσώπηση αλλά κατέγραψαν ένα σχετικά ικανοποιητικό εκλογικό ποσοστό ανήκουν οι Οικολόγοι-Πράσινοι.

Οι Οικολόγοι-Πράσινοι εισήλθαν στο πολιτικό προσκήνιο κυρίως λόγω της συγκυρίας που διαμόρφωσαν προεκλογικά οι πυρκαγιές και οι εν γένει περιβαλλοντικές καταστροφές που γνώρισε η χώρα. Η πολιτική τους χαρακτηρίζεται από ένα είδος πολιτικού πραγματισμού που υποβαθμίζει όλες τις καθαυτό πολιτικές διακρίσεις, τους στερεί ισχυρές κοινωνικές αναφορές, τους απομακρύνει από τις διαδικασίες κοινωνικού μετασχηματισμού και κάποιες φορές τους εγκλωβίζει σε ένα είδος διαχειριστικής λογικής. Καθώς ο ΣΥΝ και ο ΣΥΡΙΖΑ έχουν εντάξει στον ίδιο τον ιστό της πολιτικής τους θεώρησης την οικολογική προβληματική ενώ σε πολλά επιμέρους ζητήματα δεν διαφωνούν με τις απόψεις των Οικολόγων Πράσινων, η συνεργασία και η κοινή δράση μαζί τους είναι σήμερα απόλυτα εφικτές. Το αν η συνεργασία και κοινή δράση, ωστόσο, μπορεί να οδηγήσει σε μια μονιμότερη πολιτική συμμαχία στην κατεύθυνση της σύγκρουσης με τη νεοφιλελεύθερη πολιτική στα περιβαλλοντικά, οικολογικά και κοινωνικά ζητήματα μένει να αποδειχθεί. Ο ΣΥΝ είναι διατεθειμένος να αναλάβει όλες τις αναγκαίες πρωτοβουλίες προς μια τέτοια κατεύθυνση.

ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟ ΚΟΣΜΟ

Για περισσότερο από δύο δεκαετίες, οι οικονομικές, κοινωνικές, πολιτικές και πολιτισμικές εξελίξεις σε παγκόσμιο επίπεδο έχουν καθοριστεί από τη νεοφιλελεύθερη στρατηγική. Οι ιδιωτικοποιήσεις και οι απορρυθμίσεις, σε συνδυασμό με τις νέες τεχνολογίες, τους νέους παραγωγικούς κλάδους, τις νέες εμπορικές σχέσεις και την επικυριαρχία του χρηματιστηριακού/κερδοσκοπικού κεφαλαίου συγκρότησαν από κοινού μια τεράστια προσπάθεια αποκατάστασης ενιαίας ταξικής κυριαρχίας σε παγκόσμια κλίμακα με δραματικές επιπτώσεις για όλες τις όψεις των κοινωνιών.

Η όλη διαδικασία χαρακτηρίζεται από μια πρωτοφανή συμπύκνωση της συσσώρευσης του κεφαλαίου στο χώρο και στον χρόνο. Έτσι, οι πραγματικές οικονομικές ανάγκες των κοινωνιών και των ανθρώπων έφτασαν να υποταγούν πλήρως στο γρήγορο «κέρδος» που αποφέρουν οι εξαγορές και οι χρηματοπιστωτικές συναλλαγές, μορφή κέρδους που αντιπροσωπεύει πλέον το αποκλειστικό μέτρο σύγκρισης σε παγκόσμια κλίμακα. Συγχρόνως, η γεωγραφική κατανομή του οικονομικού δυναμικού έγινε περισσότερο άνιση, παρέχοντας νέα ώθηση στη γενική τάση του καπιταλισμού να καταστρέφει προηγούμενες κοινωνικές και οικονομικές μορφές και να δημιουργεί περιθωριοποιημένες ομάδες, στρατιές οικονομικών μεταναστών και ανέργων, εξαθλίωση και πείνα. Ενάντια σε όλες τις διακηρύξεις περί ελευθερίας, ατομικής πρωτοβουλίας και καινοτομίας, το κράτος έγινε περισσότερο συγκεντρωτικό και κατασταλτικό παρεμβαίνοντας όλο και πιο αποφασιστικά προκειμένου να στηρίξει την εξουσία του από τον ταξικό και πολιτικό αντίπαλο. Παρά τις εξαγγελίες, το κράτος του νεοφιλελευθερισμού δεν είναι «λιγότερο» κράτος: είναι «περισσότερο» κράτος, κράτος όμως αυταρχικό και καθόλου κοινωνικό.

Σε αυτόν τον κόσμο, στον κόσμο όπου κυριαρχεί η νεοφιλελεύθερη καπιταλιστική παγκοσμιοποίηση και ο θρησκευτικός φονταμενταλισμός και όπου η επιθετική στρατιωτική επέμβαση στο όνομα της δήθεν «διεθνούς νομιμότητας» έχει νομιμοποιηθεί επικοινωνιακά, τα δεινά των λαών του κόσμου συσσωρεύονται και οι απειλές εναντίον τους γίνονται όλο και πιο χειροπιαστές. Έτσι οι κοινωνικές κατακτήσεις, οι δημοκρατικές ελευθερίες και τα ατομικά δικαιώματα συρρικνώνονται κάτω από το όριο ακόμη και μιας στοιχειωδώς αξιοπρεπούς ανθρωπίνης ζωής, οι κίνδυνοι για το περιβάλλον γιγαντώνονται με απολύτως ορατές οικολογικές καταστροφές βιβλικής κλίμακας, η ειρήνη απειλείται άμεσα σε πολλά μέρη του κόσμου, με κύρια παραδείγματα την αποσταθεροποίηση που επιχειρείται στα Βαλκάνια, το συνεχές δράμα που ζει ο λαός του Ιράκ, τη συνεχιζόμενη εξόντωση του λαού της Παλαιστίνης, την πλατιά προπαγανδιζόμενη στρατιωτική επέμβαση στον Ιράν.

Απέναντι σε αυτή την κατάσταση και τις διαγραφόμενες παραπέρα απειλές, η πρόταση της Αριστεράς δεν μπορεί να είναι παρά η συσπείρωση στην Ελλάδα, στην Ευρώπη και στο κόσμο όλων εκείνων που υφίστανται τα δεινά της νεοφιλελεύθερης καπιταλιστικής παγκοσμιοποίησης, όλων των κοινωνικών και πολιτικών δυνάμεων που αντιστέκονται και θα αντισταθούν στον πόλεμο, στην εφιαλτική διεύρυνση των κοινωνικών ανισοτήτων, στην εξάπλωση των ζωνών της απόλυτης φτώχειας, στην οικολογική καταστροφή, στην περιστολή των ατομικών, πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων.

Οφείλουμε ωστόσο να σημειώσουμε ότι το παγκόσμιο πολιτικό πλαίσιο έχει γίνει περισσότερο σύνθετο τα τελευταία χρόνια γιατί εκδηλώνεται μια σταθερή αμφισβήτηση της πολιτικοστρατιωτικής αλληλίας και της οικονομικής ηγεμονίας των ΗΠΑ. Η Ρωσία και η Κίνα έχουν αναδειχθεί σε ισχυρές δυνάμεις που είναι σε θέση να εντείνουν τους οικονομικούς, πολιτικούς και γεωστρατηγικούς ανταγωνισμούς ενώ παράλληλα το διαφαινόμενο αδιέξοδο της Αμερικανικής πολιτικής στο Ιράκ και τη Μέση Ανατολή γενικότερα, όπως και η σχετική χειραφέτηση αρκετών χωρών της Λατινικής Αμερικής από την επικυριαρχία των ΗΠΑ, τείνουν να κλονίσουν αποφασιστικά την προηγούμενη αδιαφιλονίκητη ηγεμονία τους.

Πιο συγκεκριμένα, η αποτυχία της πολιτικοστρατιωτικής συμμαχίας ΗΠΑ και Μ. Βρετανίας στο Ιράκ και το Αφγανιστάν, οδήγησε πλατιά κοινωνικά στρώματα τόσο στη Μ. Βρετανία όσο και στις ΗΠΑ να αμφισβητήσουν τις αντίστοιχες επιλογές και να αντιταχθούν ενεργά σε αυτές, όχι μόνο γιατί το κόστος σε ανθρώπινους και κοινωνικούς πόρους αποβαίνει όλο και περισσότερο δυσβάσταχτο, αλλά και γιατί ο «πόλεμος ενάντια στην τρομοκρατία» αποδεικνύεται όλο και πιο καθαρά ένα απλό φύλλο συκής που θέλει να καλύψει τα κλασικά ιμπεριαλιστικά κίνητρα που οδήγησαν στους πολέμους αυτούς.

Από την άλλη μεριά, η «πρόταση» προς τα λαϊκά στρώματα ότι οι «προσωρινές θυσίες τους» θα συμβάλουν καθοριστικά στην ανάπτυξη ώστε να κερδίσουν και οι ίδιοι, παρέμεινε η ανεκπλήρωτη υπόσχεση και αποδεικνύεται γρήγορα το μεγάλο ψέμα: οι οικονομικοί δείκτες της ανάπτυξης, της παραγωγικότητας και της ανεργίας δεν θυμίζουν σε τίποτε εκείνους της περιόδου πριν την επέλαση του νεοφιλελευθερισμού. Με άλλα λόγια, η αύξηση της «πίτας» όχι μόνο δεν ωφέλησε στο ελάχιστο τους εργαζόμενους, αλλά αντίθετα τα εισοδήματά τους μειώθηκαν, οι εργασιακές σχέσεις έγιναν ανυπόφορες, η φτώχεια στον κόσμο εξαπλώθηκε και πολλαπλασιάστηκε και η συνολική ποιότητα ζωής χειροτέρεψε αισθητά.

Επιπλέον, το ίδιο το σύστημα της οικονομικής ηγεμονίας του Αμερικανικού νεοφιλελευθερισμού φαίνεται να κλονίζεται σε παγκόσμια κλίμακα. Παλαιότερα, οι χρηματοπιστωτικές κρίσεις σε διάφορα μέρη του κόσμου (ΝΑ Ασία, Ρωσία, Αργεντινή) ενίσχυαν βραχυπρόθεσμα το σύστημα αφ' ενός με το να πιέζουν τις αντίστοιχες χώρες να υιοθετήσουν νεοφιλελεύθερα θεσμικά μέτρα και αφ' ετέρου με το να ενδυναμώνουν τις χρηματαγορές της Νέας Υόρκης. Κυρίως μετά το 2000 όμως, η αστάθεια στις χρηματαγορές επηρεάζει και τις πιο προωθημένες αγορές του κόσμου με την παράλληλη δημιουργία πολλών ανισορροπιών. Η πρόσφατη τρελή καθοδική πορεία του δολαρίου από τη μια μεριά τείνει χείρα βοηθείας στα δημοσιονομικά και εξωτερικά ελλείμματα των ΗΠΑ –ελλείμματα που είχαν λειτουργήσει ως ατμομηχανή της παγκόσμιας οικονομίας την προηγούμενη περίοδο– αλλά από την άλλη κλονίζει την εμπιστοσύνη προς το δολάριο και ακυρώνει τη βούληση να χρηματοδοτούνται τα ελλείμματα αυτά εσαεί. Το αν οι εν λόγω αντιθέσεις και ανισορροπίες μπορούν να αρθούν με παράλληλη διατήρηση της οικονομικής ηγεμονίας των ΗΠΑ παραμένει σήμερα επισφαλές ζητούμενο.

Είναι συγχρόνως εντυπωσιακές οι εξελίξεις στη Λατινική Αμερική, όπου δυνάμεις πολιτικές και κοινωνικές που αμφισβητούν την επικυριαρχία των ΗΠΑ αντιστέκονται, συσπειρώνονται, διεκδικούν και κερδίζουν με σχήματα συμμαχικά ακόμα και κυβερνήσεις. Επιπλέον τα κινήματα αντίστασης που αναπτύσσονται στις μέρες μας, από τους Ζαπατίστας στο Μεξικό μέχρι τους ακτήμονες της Βραζιλίας, οδηγούν με γρήγορα βήματα ολόκληρη την ήπειρο σε ένα σχεδόν πρωτόγνωρο κοινωνικό και πολιτικό αναβρασμό σε προοδευτική κατεύθυνση παρέχοντάς μας πρόσθετες πηγές αισιοδοξίας.

Γενικότερα, τα κινήματα κατά της νεοφιλελεύθερης παγκοσμιοποίησης και κατά του πολέμου, όπως και όλα τα κινήματα αντίστασης που αναπτύχθηκαν λίγο πολύ παντού στον κόσμο από τα μέσα της δεκαετίας του 1990 μέχρι στις μέρες μας, με πιο πρόσφατα αυτά του Νεπάλ και της Μιανμάρ, αμφισβήτησαν τα δόγματα της «ενιαίας σκέψης» και τη «βεβαιότητα» ότι ο νεοφιλελευθερισμός είναι αναπόφευκτος μονόδρομος. Ταυτόχρονα πλάτυναν τα ακροατήριά τους αρκετά πέρα από τα όρια της ιστορικής Αριστεράς με αποτέλεσμα πλατιές μάζες να έχουν φτάσει να υιοθετήσουν το σύνθημα «ένας άλλος κόσμος είναι αναγκαίος και εφικτός» και να αναπτύσσουν τους αγώνες που θα το κάνουν πράξη. Με άλλα λόγια, είμαστε πεισμένοι ότι οι αποσταθεροποιήσεις, οι ρωγμές και τα πλήγματα που δέχεται ο κυρίαρχος νεοφιλελεύθερος καπιταλισμός και η πολιτική του ανοίγουν τον δρόμο της ελπίδας και δίνουν προοπτική σε όλους τους λαούς του κόσμου, προοπτική που θα τους επιτρέψει να καταγάγουν σημαντικές νίκες. Η εποχή του μονόδρομου της τελευταίας δεκαεπταετίας έχει οριστικά κλείσει. Το σύνθημα, το επαναλαμβάνουμε άλλη μια φορά, «ένας άλλος κόσμος είναι αναγκαίος και εφικτός» δεν ανήκει πλέον στην επικράτεια του οράματος. Είναι, αντίθετα, σύνθημα ρεαλιστικό που μπορεί να γίνει πράξη.

Οφείλουμε ωστόσο να κάνουμε δύο επισημάνσεις. Πρώτον, ότι η αγωνιστική απάντηση της δικής μας Αριστεράς στο παγκοσμιοποιημένο νεοφιλελεύθερο καπιταλισμό είναι διαμετρικά αντίθετη από φοβικές και εθνικιστικές αντιδράσεις, που εκδηλώνονται από πολλές πλευρές στο κόσμο, στην Ευρώπη και στην Ελλάδα. Θεωρούμε ότι η στρατηγική της εθνικής αναδίπλωσης και του απομονωτισμού είναι καταστροφική, ενώ η διεθνιστική προσέγγιση όλων των σχετικών ζητημάτων και οι εναλλακτικές προτάσεις που θα διατυπώνονται από διεθνιστική σκοπιά συνιστούν το μόνο ενδεδειγμένο δρόμο. Δεύτερον, οι συνθήκες σε κάθε χώρα αλλά και σε ενότητες χωρών, όπως η Ευρώπη ή η Λατινική Αμερική, δεν είναι ίδιες. Η μηχανιστική μεταφορά πολιτικών και κοινωνικών προτύπων οποιουδήποτε είδος αποτελεί σοβαρό πολιτικό λάθος. Οφείλουμε να μαθαίνουμε από την πείρα των άλλων χωρών και των άλλων κινήματων αλλά για να δώσουμε τη δική μας απάντηση.

III. Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Η κατάσταση που επικρατεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχει πολλές ομοιότητες με τη γενική εικόνα που περιγράψαμε παραπάνω για τον κόσμο. Η νεοφιλελεύθερη παγκοσμιοποίηση έχει επικρατήσει και στην κλίμακά της με τις αρνητικές επιπτώσεις που αναφέρθηκαν. Ο συσχετισμός δυνάμεων στο κεντρικό πολιτικό επίπεδο είναι σήμερα δυσμενής σχεδόν σε όλες τις χώρες της Ε.Ε. και ο ΣΥΝ, όπως και ολόκληρη η ευρωπαϊκή Αριστερά, έχει επίγνωση της κατάστασης και αγωνίζεται για την ανατροπή των αντίστοιχων συσχετισμών.

Πιο συγκεκριμένα, θεωρούμε ότι οι ηγεσίες των κυρίαρχων σήμερα συντηρητικών, αλλά και σοσιαλδημοκρατικών ή σοσιαλιστικών, δυνάμεων έχουν υιοθετήσει στην πλειοψηφία τους τη νεοφιλελεύθερη στρατηγική και ασκούν την αντίστοιχη πολιτική κάθε φορά που βρίσκονται στην κυβέρνηση. Έτσι, η ΟΝΕ –τουλάχιστον έτσι όπως εφαρμόστηκε– το Σύμφωνο Σταθερότητας, η στρατηγική της Λισσαβόνας, η συμφωνία της Μπολόνια, η οδηγία Μπολκενστάιν, τα συστήματα υγείας και ασφάλισης που έχουν υιοθετηθεί, ο ρόλος που επιφυλάσσεται στην παιδεία και την εκπαίδευση εντάσσονται απολύτως στη πολιτική του νεοφιλελευθερισμού, όπως κυριαρχεί σήμερα σε πανευρωπαϊκή κλίμακα.

Οι ίδιες κυρίαρχες πολιτικές δυνάμεις, σε εντυπωσιακή αντίθεση με τους Ευρωπαϊκούς λαούς, έχουν συγχρόνως νομιμοποιήσει –είτε απλώς συναινώντας είτε μετέχοντας ενεργά– τη διεθνή πολιτική των ΗΠΑ ακολουθώντας την σχεδόν κατά πόδας με μικρές ή απλώς συγκυριακές διαφοροποιήσεις. Οι στρατιωτικές επεμβάσεις των ΗΠΑ και του ΝΑΤΟ στα Βαλκάνια, στο Αφγανιστάν, στο Ιράκ και στην Παλαιστίνη με το πρόσχημα, πάντοτε, της «καταπολέμησης της τρομοκρατίας» αποτελεί επιλογή και των περισσότερων κυβερνήσεων της Ε.Ε.

Η κατάσταση, ωστόσο, δεν είναι μόνον αρνητική. Συγκεκριμένοι αγώνες και μεγάλα κινήματα αναπτύχθηκαν που έχουν να επιδείξουν σημαντικές μερικές νίκες. Οι νέοι της Γαλλίας απέτρεψαν την γενίκευση της επισφαλούς εργασίας ενώ οι νέοι της Ελλάδας απέτρεψαν την συνταγματική κατοχύρωση της ιδιωτικής ανώτατης εκπαίδευσης. Πολλοί αγώνες των συνδικάτων σε Γαλλία και Γερμανία εντυπωσιάζουν με την ένταση και τη μαζικότητα τους. Η δημιουργία του νέου κόμματος της Αριστεράς στη Γερμανία και η συσπείρωση της ριζοσπαστικής και οικολογικής Αριστεράς στην Ιταλία αποτελούν επίσης πολύ θετικές εξελίξεις.

Προκειμένου να αξιοποιηθεί πολιτικά και κοινωνικά η δειλή αποσταθεροποίηση του νεοφιλελευθερισμού που περιγράψαμε και οι αντίστοιχες ρωγμές, ο ΣΥΝ δεν προτείνει τη φυγή. Αντίθετα προτείνει τη συγκρότηση πηλιδίων μετώπων των εργαζομένων σε κάθε χώρα αλλά και στην κλίμακα της Ευρώπης. Ο κοινός αγώνας και ο διάλογος των αριστερών δυνάμεων θα δείξουν πειστικά πως ο στόχος της ενωμένης Ευρώπης δεν έχει για μας απολύτως καμιά σχέση με την επικρατούσα σήμερα κατάσταση. Αντίθετα, επιδιώκουμε να ανατρέψουμε τη σημερινή τάξη πραγμάτων και αγωνιζόμαστε για μια Ευρώπη της οποίας οι λαοί θα είναι οι μόνοι πρωταγωνιστές, για μια Ευρώπη που θα υπερασπίζεται και θα διεκδικεί τις κοινωνικές κατακτήσεις, τη μόνιμη και σταθερή απασχόληση για όλους, θα καταπολέμη τη φτώχεια, τη μείωση των εισοδηματικών ανισοτήτων και τους κοινωνικούς αποκλεισμούς, για μια Ευρώπη ανοικτών πολιτισμικών οριζόντων, χωρίς διακρίσεις φύλου, φυλής, θρησκείας, τόπου καταγωγής, και σεξουαλικού προσανατολισμού, για μια Ευρώπη οικολογική, για μια Ευρώπη της ειρήνης και του σοσιαλισμού με δημοκρατία και ελευθερία. Στην εξυπηρέτηση αυτών των στόχων συμβάλλει αποφασιστικά η συγκρότηση του κόμματος της Ευρωπαϊκής Αριστεράς –όπου ο ΣΥΝ έπαιξε πρωταγωνιστικό ρόλο– όπως και η ενίσχυση της δράσης του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Φόρουμ.

Η επαναφορά του Ευρωσυντάγματος με τη μορφή της «ευρωπαϊκής μεταρρυθμιστικής συνθήκης» αποδεικνύει ότι οι αστικές δυνάμεις δεν παραιτούνται από το σχέδιο συνταγματοποίησης του νεοφιλελευθερισμού, ακόμα και στα πεδία όπου την προηγούμενη περίοδο ηττήθηκαν. Ο αστικός πολιτικός κόσμος θέλει την πολιτική ενοποίηση της Ευρώπης ως μια νέα εκδοχή του απολυταρχισμού, ως ένα κρατικό ή διακρατικό μόρφωμα που θα υπερασπίζεται εσαεί τα συμφέροντα του κεφαλαίου, ως μια κρατική ή διακρατική οντότητα που θα μπορεί να προστατεύει και να επιβάλλει τα συμφέροντά της ακόμα και με στρατιωτικές επεμβάσεις ή πολέμους όταν η πολιτική ισχύς δεν είναι από μόνη της επαρκής. Αναγνωρίζοντας ωστόσο ότι η διαδικασία της Ευρωπαϊκής ενοποίησης διεξάγεται με όρους ηγεμονίας των αντιπάλων μας δεν ισοδυναμεί με αντιευρωπαϊκή στάση. Αντίθετα, θεωρούμε ότι η ενοποίηση της Ευρώπης οφείλει και μπορεί να γίνει μέσα από την πολιτική στρατηγική της Αριστεράς, ανταγωνιστικά με τη στρατηγική του κεφαλαίου. Είναι σε αυτή τη βάση που ο ΣΥΝ και το Κόμμα της Ευρωπαϊκής Αριστεράς λένε όχι στη «μεταρρυθμιστική συνθήκη» και διεκδικούν δημοψηφίσματα σε όλες τις χώρες της ΕΕ ώστε να απορριφθεί και από τους πολίτες.

IV Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ • ΚΑΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η ελληνική οικονομία βρίσκεται στο μέσο μιας διεθνούς οικονομικής κρίσης, κρίσης που απορρέει από την υπερσυσσώρευση κεφαλαίου και την αχαλίνωτη διεθνή κερδοσκοπία. Χαρακτηριστικό σήμερα γνώρισμα της κρίσης αυτής είναι η διαμόρφωση της τιμής του πετρελαίου στο ιστορικό υψηλό των 100 δολαρίων το βαρέλι. Οι κλυδωνισμοί της παγκόσμιας οικονομίας που ξεκίνησαν με τη χρηματοπιστωτική κρίση από τα επισφαλή στεγαστικά δάνεια στις ΗΠΑ και συνοδεύτηκαν από τη νομισματική κρίση και την πτώση της τιμής του δολαρίου αφορούν άμεσα την ελληνική οικονομία αφού αυτή βρίσκεται πλέον στο διεθνοποιημένο «πρώτο κόσμο» της καπιταλιστικής επέκτασης.

Από την άλλη μεριά, οι εξελίξεις αυτές δεν μπορεί παρά να επιδρούν σημαντικά στην πορεία της νεοφιλελεύθερης αναδιάρθρωσης που περνά η χώρα, πορεία που ξεκίνησε τη δεκαετία του 1990 και κλιμακώθηκε με τις κυβερνήσεις της Ν.Δ. Ταυτόχρονα οι εξελίξεις αυτές δεν μπορούν να κρύψουν –το αντίθετο– τη διαρκώς επιδεινούμενη ένταση των καπιταλιστικών σχέσεων εκμετάλλευσης και εμπορευματοποίησης που γνωρίζει η χώρα από τότε.

Συγκεκριμένα, μέσα σε αυτές τις συνθήκες η ελληνική οικονομία μετατρέπεται σε οικονομία υπηρεσιών, ενώ μεγάλοι βιομηχανικοί κλάδοι, όπως και η αγροτική και κτηνοτροφική παραγωγή, φθίνουν διαρκώς. Ο χρηματοπιστωτικός τομέας έχει αποκτήσει ηγεμονική θέση στην ελληνική καπιταλιστική δομή στο σύνολό της, υπαγορεύοντας ευθέως την δική του πολιτική στην κυβερνητική εξουσία. Σε αυτή τη βάση, την απόλυτη προτεραιότητα αναλαμβάνουν οι ιδιωτικοποιήσεις κρίσιμων τομέων που βρίσκονταν μέχρι σήμερα υπό δημόσιο έλεγχο όπως και η επέκταση του ιδιωτικού τομέα σε όλα τα πεδία κοινωνικής αναπαραγωγής, όπως η υγεία, η παιδεία και τα αποθεματικά της κοινωνικής ασφάλισης. Διαπιστώνουμε έτσι πως η πολιτική της Ν.Δ. «έλευ-

θερώνει» προς χάριν του μεγάλου κεφαλαίου την ενέργεια, τις τηλεπικοινωνίες, τα λιμάνια και ολόκληρο τον δημόσιο πλούτο, μετατρέποντας όλες τις υποδομές της χώρας σε πεδία αντιπαράθεσης των μεγάλων ταξικών συμφερόντων υπό την απλή επιδιαιτησία –και αυτό στην καλύτερη περίπτωση– του «αρμόδιου» υπουργού ή κυβερνητικού παράγοντα.

Τα παραπάνω δεν πρέπει να μας κάνουν να πιστεύουμε ότι ζούμε και ασκούμε πολιτική σε συνθήκες μιας δήθεν «καθυστερημένης» καπιταλιστικής οικονομίας. Αντίθετα, αντίπαλός μας είναι ένας προηγμένος καπιταλισμός, που έχει προσαρμοστεί έγκαιρα στον κυρίαρχο νεοφιλελευθερισμό, αποβαίνοντας ιδιαίτερα επιθετικός και ιδιαίτερα διεισδυτικός σε όσα αφορούν την οικονομία των γειτονικών χωρών. Οι ελληνικές επιχειρήσεις έχουν εισχωρήσει βαθιά στις χώρες της Βαλκανίων και της Ανατολικής Ευρώπης ενώ η οικονομία της ΠΓΔΜ εν πολλοίς ελέγχεται από ελληνικά κεφάλαια. Από κει και πέρα, στη χώρα μας ο ρυθμός ανόδου του ΑΕΠ από το δεύτερο ήμισυ της δεκαετίας του 1990 κινείται σταθερά πάνω από το 3%, αρκετά υψηλότερα από τον μέσο όρο της Ε.Ε. Η παραγωγικότητα της εργασίας προσεγγίζει το επίπεδο σύγκλισης με την Ε.Ε. των 15. Οι ρυθμοί κερδοφορίας των ελληνικών επιχειρήσεων είναι υψηλοί, ενώ σε ορισμένους κλάδους όπως ο τραπεζικός οι ίδιοι ρυθμοί είναι προκλητικά υψηλοί, διπλάσιοι του ευρωπαϊκού μέσου όρου. Η τεχνολογική αναδιάρθρωση της παραγωγικής βάσης αναπτύσσεται επίσης, χωρίς όμως να μπορεί να υπερβεί την ιστορικά διαμορφωμένη διάκριση ανάμεσα σε ανταγωνιστικά και μη ανταγωνιστικά κεφάλαια.

Παρά την συνήθη κριτική για αναποτελεσματικότητα του δημόσιου τομέα και για έλλειψη επιχειρηματικού περιβάλλοντος, η Ελλάδα βρίσκεται στις πρώτες θέσεις της Ε.Ε. στον αριθμό δημιουργίας νέων επιχειρήσεων. Από την άλλη μεριά όμως, οι επιχειρήσεις αυτές αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα αντίξοες συνθήκες και για αυτό ο ρυθμός θνησιμότητάς τους είναι μεγάλος. Η εν λόγω αντιξοότητα δεν οφείλεται στην απουσία παραγόντων που δημιουργούν επιχειρηματικό κλίμα αλλά κυρίως στα μικρομεσαία χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων. Πολλές από αυτές αποτελούν συγκαλυμμένες μορφές άσκησης ελευθερίου επαγγέλματος με δεδομένο ότι η ίδρυση ατομικών επιχειρήσεων με ημερομηνία λήξεως καθιστά τους αυτοασχολούμενους σε αυτές μέσο για να ανακουφίζονται οι κυβερνήσεις από τις πιέσεις της αγοράς εργασίας και της ανεργίας.

Όσα και αν ισχυρίζονται πολλοί, η ελληνική οικονομία στην πραγματικότητα βρίσκεται στο μέσον μιας διαδικασίας σοβαρής αναβάθμισης των συνθηκών απόδοσης κεφαλαίου και εκμετάλλευσης της εργατικής δύναμης. Οφείλει βεβαίως να επισημανθεί ότι μέρος της υψηλής κερδοφορίας των επιχειρήσεων οφείλεται στην ολιγοπωλιακή διαμόρφωση των τιμών, δηλαδή σε πρακτικές καρτέλ που αυξάνουν την ακρίβεια και πλήττουν τα λαϊκά εισοδήματα.

Από την άλλη πλευρά, είναι βέβαιο πως η ελληνική οικονομία αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα ανταγωνιστικότητας. Όμως τα προβλήματα αυτά δεν προέρχονται ούτε από την απουσία επενδυτικού περιβάλλοντος ούτε από το υψηλό μισθολογικό κόστος παραγωγής, όπως ισχυρίζεται η Τράπεζα της Ελλάδος. Προέρχονται από αδυναμίες της οργανωτικής συγκρότησης του ελληνικού κεφαλαίου σε όσα αφορούν την ποιότητα του παραγόμενου προϊόντος, την κλαδική και ενδοκλαδική διάρθρωση του κεφαλαίου και τον προσανατολισμό των εξαγωγών. Συγχρόνως, το μοντέλο ανάπτυξης βασίζεται στην κατανάλωση και στην αυξημένη χρέωση των νοικοκυριών. Οι καταναλωτικές δαπάνες αποτέλεσαν σημαντικό μοχλό ανάπτυξης, όπως πιστοποιεί και το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (12% του ΑΕΠ το 2006 και μέσος όρος 7,4% την περίοδο 2001-2005). Ο ρυθμός αύξησης των καταναλωτικών δανείων ήταν 30% τα τελευταία χρόνια, με αποτέλεσμα το χρέος των νοικοκυριών ως ποσοστό του ΑΕΠ να αυξηθεί από 13% το 2000 σε 47% το 2007. Από τα στοιχεία που διατίθενται προκύπτει ότι το απόλυτο ποσό που χρωστάει κάθε νοικοκυριό έχει αυξηθεί σημαντικά, ότι οι οικογένειες με περισσότερα από δύο παιδιά χρωστούν περισσότερα. Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία το 1/5 των οικογενειών με χαμηλό εισόδημα δαπανά το 40% του εισοδήματός τους για να πληρώσουν τα χρέη τους στις τράπεζες.

Από κοινωνική άποψη, κύρια χαρακτηριστικά της ελληνικής καπιταλιστικής ανάπτυξης είναι η διεύρυνση των ανισοτήτων, κοινωνικών και περιφερειακών, η αύξηση της ανεργίας, η ακρίβεια, η φτώχεια, και ο κοινωνικός αποκλεισμός. Είναι ενδεικτικό ότι οι ιδιωτικές δαπάνες για υγεία, παιδεία και εκπαίδευση είναι από τις υψηλότερες στις χώρες του ΟΟΣΑ. Χαρακτηριστικό είναι επίσης ότι οι νέες μορφές ακρίβειας συναρτώνται με τις διαδικασίες υποβάθμισης των δημόσιων υπηρεσιών εν όψει της προοπτικής ιδιωτικοποίησής τους. Έτσι, οι υπηρεσίες ασφάλισης, εκπαίδευσης, υγείας, επικοινωνίας και μετακίνησης μαζί με τους λογαριασμούς του ΟΤΕ, της ΔΕΗ, της ΕΥΔΑΠ, αποτελούν τα μεγάλα σύγχρονα βάρη της καθημερινότητάς μας.

Αυτοί που πληρώνουν το κόστος της πολιτικής του νεοφιλελευθερισμού είναι οι εργαζόμενοι, των οποίων η ίδια η δυνατότητα σταθερής εργασίας γίνεται όλο και περισσότερο επισφαλής. Η πραγματική ανεργία βρίσκε-

ται αρκετά πάνω από τους επίσημους υπολογισμούς, το ποσοστό των ανασφάλιστων εργαζόμενων υπερβαίνει το 20%, με πιο χαρακτηριστικές περιπτώσεις τη «μαύρη» ανασφάλιστη εργασία των μεταναστών και των προσφύγων. Το ποσοστό ανεργίας είναι εντυπωσιακά υψηλότερο στις γυναίκες και εφιαλτικό για τις νέες. Η αποδόμηση μεγάλων παραδοσιακών παραγωγικών κλάδων (ιματισμός, ναυπηγοεπισκευαστική κλπ) δημιουργούν ολόκληρες περιοχές ανασφάλειας, πόλεις και γειτονιές της ανεργίας. Η συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας παραμένει μικρή και το εργασιακό καθεστώς που βιώνουν δυσμενέστερο, συχνά απολύτως απαράδεκτο. Παράλληλα, ο κατακερματισμός της αγοράς εργασίας δημιουργεί πρόσθετες εισοδηματικές ανισότητες και νέες κατηγορίες φτωχών εργαζομένων. Η προωθούμενη με όλα τα μέσα «ευελιξία» εκμεταλλεύεται συστηματικά το νεαρό της ηλικίας των νέων εργαζομένων και τον σχετικά «ανέμελο» χαρακτήρα της πρώτης εργασιακής εμπειρίας προκειμένου να δημιουργήσει αποτελεσματικά εκμεταλλευτικά πρότυπα για όλες τις γενιές εργαζομένων. Τα πρότυπα αυτά εφαρμόζονται με ιδιαίτερη «μέριμνα» στις γυναίκες υπό το πρόσχημα της «εναρμόνισης» της επαγγελματικής με την οικογενειακή ζωή. Η κατάργηση του οκταώρου, οι αναγκαίες υπερωρίες και η δεύτερη δουλειά οδηγούν, εκτός των άλλων, σε εξαντλητική μείωση του ελεύθερου χρόνου και στην αποδιοργάνωση της οικογένειας. Συνοψίζοντας, μπορούμε να πούμε πως η «επισφάλεια», οι «ευέλκτες» εργασιακές σχέσεις, η εργασιακή περιπλάνηση και αβεβαιότητα δεν συνιστούν απλώς ένα περισσότερο εκμεταλλευτικό εργασιακό πλαίσιο. Συνιστούν μια νέα συνολική κοινωνική νόρμα που υπάγει κάθε μισθωτή εργασία σε ιδιαίτερα καταπιεστικά και αλλοτριωτικά πρότυπα επιδιώκοντας να την καθηλώσει εκεί εσαεί.

Το εργατικό συνδικαλιστικό κίνημα, παρά τους επιμέρους αγώνες του, δεν κατόρθωσε να προστατεύσει τους εργαζομένους από τη νεοφιλελεύθερη επέλαση. Η πλειοψηφία της ηγεσίας του, που συναπαρτίζεται από δυνάμεις της Ν.Δ. και του ΠΑΣΟΚ στα συνδικάτα, έχει συνθηκολογήσει με την ιδέα του αναπότρεπτου των νεοφιλελεύθερων «μεταρρυθμίσεων» και ουσιαστικά έχει συμβιβαστεί με την αντίστοιχη πολιτική, διεκδικώντας απλώς οριακές διορθώσεις. Υπό αυτούς του όρους –ιστορικά διαμορφωμένο αποτέλεσμα της σταδιακής αλλοίωσης του ταξικού και αγωνιστικού χαρακτήρα του κινήματος– το εργατικό συνδικαλιστικό κίνημα παραμένει δέσμιο του «εναλλασσόμενου» κυβερνητικού συνδικαλισμού, της αντίστοιχης κομματικής ή παραταξιακής αντίληψης και του εργοδοτικού «συνδικαλισμού» ενώ η ηγεσία του παραμένει αποσπασμένη από τη καθημερινή ζωή των εργαζομένων, έχοντας συνταχθεί αρκετές φορές με αντεργατικές επιλογές. Από την άλλη μεριά, η ανθηνωτική σχεταριστική στάση των δυνάμεων του ΚΚΕ, ανεξάρτητα από προθέσεις ή «δικαιολογίες», επιτείνει τα παραπάνω προβλήματα και αποδυναμώνει ακόμη περισσότερο το συνδικαλιστικό κίνημα.

Κεντρικός στόχος του εργατικού συνδικαλιστικού κινήματος δεν μπορεί να είναι παρά ο ριζικός αναπροσανατολισμός του και η διαμόρφωση μιας αυτόνομης και μαχητικής ταξικής στρατηγικής. Προκειμένου να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, απαιτείται η δημιουργία ισχυρών συσπειρώσεων μέσα στα συνδικάτα που θα προκύψουν από παρεμβάσεις και πρωτοβουλίες τόσο σε επίπεδο βάσης όσο και σε επίπεδο ηγεσίας. Οι παρεμβάσεις και πρωτοβουλίες αυτές οφείλουν να αποτρέπουν τη συμβιβαστική γραμμή, που αποτελεί σήμερα το κύριο πρόβλημα, να αντιστρατεύονται τις διαχωριστικές πρακτικές, που ακυρώνουν την ενότητα δράσης, και να προωθούν συστηματικά την ενότητα του κινήματος. Σε αυτή τη βάση, πρέπει να δημιουργηθούν πλατιά μέτωπα αντίστασης ενάντια στη νεοφιλελεύθερη πολιτική, όπως αυτή εκδηλώνεται συγκεκριμένα κάθε φορά, και να οργανωθούν μαζικοί εργατικοί αγώνες που θα αλλιάζουν τους συσχετισμούς επιβάλλοντας την ανάκτηση του ταξικού–διεκδικητικού ρόλου των συνδικάτων.

Η πολική του ΣΥΝ που αποσκοπεί στη συγκρότηση ενός γνήσια ταξικού, αυτόνομου, ενωτικού, αντιγραφειοκρατικού και μαχητικού συνδικαλιστικού κινήματος μπορεί να συμβάλει στο να αναδειχθεί ένα ισχυρό ρεύμα αντίστασης στη νεοφιλελεύθερη οικονομική και κοινωνική πολιτική που θα αποβαίνει νικηφόρο. Σε αυτήν την κατεύθυνση είναι αναγκαία η μαζικοποίηση του συνδικαλιστικού κινήματος, η ένταξη των γυναικών, των νέων και των μεταναστών στις γραμμές του, όπως και η ένταξη εκεί ολόκληρου του κόσμου της επισφαλούς και «μαύρης» εργασίας.

Τα ζητήματα αυτά αποτελούν πρώτη προτεραιότητα του ΣΥΝ την νέα περίοδο.

ΤΟ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ ΜΕ ΟΡΙΖΟΝΤΑ ΤΟ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟ • ΜΕ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

1. Η εναλλακτική μας πρόταση

Το νέο πολιτικό τοπίο που διαμορφώθηκε μετά της εκλογές βρίσκει το κόμμα μας με ανεβασμένο κύρος, με ισχυρότερη συσπείρωση, με αυξημένες δυνατότητες, αλλά και με πολύ μεγαλύτερες υποχρεώσεις απέναντι στη χώρα και το μέλλον της. Επιβάλλεται άρα να διατυπώσουμε και να προβάλλουμε σε ολόκληρη την ελληνική κοινωνία το εναλλακτικό πολιτικό μας σχέδιο, δηλαδή τον στρατηγικό μας στόχο, την πολιτική που θα ακολουθήσουμε, και τα πολιτικά μέσα που θα χρησιμοποιήσουμε για να τον επιτύχουμε.

Από την ίδρυσή του, ο ΣΥΝ έχει διακηρύξει ότι στρατηγικός του στόχος είναι ο σοσιαλισμός με δημοκρατία και ελευθερία, δηλαδή η ανατροπή και υπέρβαση των κυρίαρχων καπιταλιστικών σχέσεων, ανατροπή και υπέρβαση που θα επιτευχθούν μέσα από την προώθηση τομών και ριζικών αλλαγών σε όλους τους τομείς, τομών και αλλαγών που θα προκύπτουν από τους πολύμορφους κοινωνικούς και πολιτικούς αγώνες, που θα συναντούν πάντα την πλατιά συναίνεση της ελληνικής κοινωνίας και θα προωθούνται από εκείνη. Σήμερα οι τομές και αλλαγές αυτές έχουν ως αντικείμενο τον νεοφιλελευθερισμό σε όλες του τις εκφάνσεις.

Ο στόχος αυτός δεν αποτελεί στενά κομματική επιδίωξη ούτε παραμένει στη σφαίρα της ουτοπίας. Αποτελεί ρεαλιστική απάντηση στα δεινά που έχει σωρεύσει ο νεοφιλελευθερισμός στη χώρα, απάντηση στο φθαρμένο και αδιέξοδο δικομματικό πολιτικό σύστημα, απάντηση στην πολιτισμική ένδεια, απάντηση στις αγωνίες και του μύχιους πόθους ολόκληρου του ελληνικού λαού.

Αυτός ο στόχος και το πολιτικό σχέδιο που του αντιστοιχεί δεν μπορούν να αφορούν μία μόνο χώρα ούτε να περικλείονται στα όρια ενός έθνους-κράτους. Ο κοινός βηματισμός, η ανάπτυξη κοινών αγώνων και εναλλακτικών προτάσεων, η συνεργασία, ο διάλογος και η αλληλεγγύη ανάμεσα σε όλες τις κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις της Ευρώπης και του κόσμου που προσβλέπουν, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, στον ίδιο στόχο είναι απολύτως απαραίτητες.

Για να συγκεκριμενοποιηθούν τα παραπάνω και για να αρχίσουν να γίνονται κτήμα του ελληνικού λαού είναι αναγκαίο να διατυπωθούν με τη μορφή μιας **εναλλακτικής προγραμματικής πρότασης**, με τη μορφή ενός **προγράμματος δράσης** για την τρέχουσα περίοδο. Το πρόγραμμα αυτό οφείλει να αποτελεί συνεκτικό σύνολο προτάσεων και θέσεων, με απολύτως σαφές το κοινωνικό, το δημοκρατικό και το οικολογικό του στίγμα, ενώ οι θέσεις και προτάσεις αυτές οφείλουν να προτείνουν συγκεκριμένες λύσεις στα ώριμα προβλήματα, λύσεις που δεν θα εγκλωβίζονται στο σήμερα ούτε θα συνιστούν απλώς «καλύτερη» διαχείριση της σημερινής τάξης πραγμάτων, αλλά θα ανοίγουν παραπέρα προοπτικές στην κατεύθυνση που οδηγεί στη ήττα του νεοφιλελευθερισμού και στη διάρρηξη του δικομματικού πολιτικού συστήματος, στην κατεύθυνση που οδηγεί στην πραγματοποίηση του στρατηγικού μας στόχου.

Ονομάζουμε την πρότασή μας εναλλακτική γιατί αυτή προτείνει την ανάπτυξη αγωνιστικών μετώπων για την αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων, μετώπων όπου συμμετέχουν ενεργά οι εργαζόμενοι, οι άνεργοι, οι γυναίκες, η νεολαία, οι συνταξιούχοι, δηλαδή μετώπων **κινήματος** συνδεδεμένων αναπόσπαστα με τις αντίστοιχες πολιτικές και ιδεολογικές μάχες. Ονομάζουμε την πρότασή μας εναλλακτική γιατί επιδιώκει να αναδείξει ξανά τις αξίες της αλληλεγγύης, της ισότητας, της ελευθερίας και της δικαιοσύνης, γιατί διεκδικεί την ισότητα των φύλων, τον σεβασμό κάθε διαφορετικότητας, την εμπέδωση και τη διεύρυνση των πολιτικών, κοινωνικών και ατομικών δικαιωμάτων.

Η εναλλακτική μας πρόταση αποτελεί πρόσκληση σε όλες τις πολιτικές δυνάμεις της Αριστεράς, πρόσκληση που τους ζητά να ξεπεράσουν τον εαυτό τους, όπως προσπαθούμε να τον ξεπεράσουμε και εμείς, πρόσκληση να σταματήσουν την στείρα πολεμική αντιπαράθεση και να αναγνωρίσουν ότι ο πολυκερματισμός της Αριστεράς δεν συμβάλλει στην αμφισβήτηση, στην αποσταθεροποίηση και τελικά στην ήττα του δικομματισμού, δεν βοηθάει να ανοίξει ο δρόμος για αριστερές προοδευτικές λύσεις, για τις λύσεις που οδηγούν στον σοσιαλισμό με ελευθερία και δημοκρατία.

Η εναλλακτική μας πρόταση απευθύνεται συντροφικά πρώτα απ' όλα σε όλες τις συνιστώσες του ΣΥΡΙΖΑ και όλους τους ανένταχτους αγωνιστές της Αριστεράς θεωρώντας ότι αυτή συμβάλλει, κατά τα δικά μας μέτρα, στην ουσιαστικοποίηση και επικαιροποίηση του πολιτικού πλαισίου που μας συγκροτεί αναδεικνύοντας τι επιδιώκουμε από κοινού, στην αναβάθμιση και τη διεύρυνση όσων κερδίσαμε όλοι μαζί το τελευταίο διάστημα, δηλαδή να το διαλεγόμαστε ανοιχτά στο φως και με ειλικρίνεια και το να αναλαμβάνουμε από κοινού σημαντικές πολιτικές πρωτοβουλίες σεβόμενοι την ιδιαίτερη ιδεολογική φυσιογνωμία και την οργανωτική αυτοτέλεια του καθενός. Προκειμένου να υλοποιηθεί η εναλλακτική μας πρόταση, οφείλουμε να αξιοποιήσουμε την πλουραλιστική εκπροσώπηση στη Βουλή, πλουραλιστική εκπροσώπηση που θα βοηθήσει σημαντικά την παραπέρα καλλιέργεια του κλίματος εμπιστοσύνης και συνεργασίας ανάμεσά μας τονίζοντας την αισιοδοξία μας εν όψει των δύσκολων αγώνων που έρχονται. Για να επιτύχουμε τους κοινούς μας στόχους οφείλουμε να προχωρήσουμε αποφασιστικά στην ισχυροποίηση του ΣΥΡΙΖΑ και τη διεύρυνσή του με δυνάμεις που προέρχονται από τον χώρο του σοσιαλισμού, της οικολογίας ή των κινημάτων. Η συγκρότηση επιτροπών πρωτοβουλίας του ΣΥΡΙΖΑ σε πανελλαδική κλίμακα και κατά κλάδο εργασίας –επιτροπών όπου ο καθένας θα μπορεί να συμμετέχει, να έχει λόγο και να συνδιαμορφώνει τις αποφάσεις– και παραπέρα ο δημοκρατικός και αποτελεσματικός συντονισμός των επιτροπών αυτών, όπως και η πραγματοποίηση πολύμορφων εκδηλώσεων για επίκαιρα θέματα κάθε λογής θα συμβάλει ακόμη περισσότερο στην επίτευξη των στόχων μας.

2. Προγραμματικοί άξονες

Η εναλλακτική προγραμματική πρότασή μας με στόχο τον σοσιαλισμό με δημοκρατία και ελευθερία επιχειρεί να οργανώσει και να κωδικοποιήσει τόσο τους μεσοπρόθεσμους στόχους μας όσο και τους άμεσους που συναρτώνται με τα σημερινά μέτωπα πάλης. Η οργάνωση και κωδικοποίηση αυτή γίνεται με την επίγνωση ότι οι κοινωνικές εξελίξεις δεν υπόκεινται σε προδιαγεγραμμένα στάδια. Το τι συνιστά άμεσο στόχο, το τι μεσοπρόθεσμο ή ακόμη και μακροπρόθεσμο συσχετίζονται πάντα με τους όρους και τις μορφές ανάπτυξης των κοινωνικών και πολιτικών αγώνων και τις εκάστοτε διαμορφούμενες συγκυρίες έτσι ώστε αυτό που μπορεί να φαίνεται σήμερα απώτερο και απροσδιόριστο να μπορεί κάποιες φορές να αποβαίνει συγκεκριμένο και εφικτό.

Με αυτά δεδομένα, η εναλλακτική προγραμματική πρόταση με τελικό στόχο τον σοσιαλισμό με ελευθερία και δημοκρατία οφείλει να κινείται κατά τους παρακάτω άξονες:

1. Απαιτείται να τεθούν υπό κοινωνικό και δημόσιο έλεγχο η κίνηση των διεθνών κεφαλαίων, ιδιαίτερα των καθαρά κερδοσκοπικών, οι ξένες επενδύσεις και οι όροι του διεθνούς εμπορίου.

- 2.** Απαιτούνται βαθιές δημοκρατικές τομές στο κρατικό μηχανισμό, ώστε ο δημόσιος τομέας να αποκτήσει ουσιαστικό παρεμβατικό ρόλο στη λειτουργία της οικονομίας υπό απολύτως δημοκρατικές διαδικασίες. Ταυτόχρονα, απαιτείται η διαρκώς μεγαλύτερη συμμετοχή των εργαζομένων ώστε ο κοινωνικός έλεγχος να καθίσταται ουσιαστικότερος και αποτελεσματικότερος. Σε αυτή την κατεύθυνση οφείλουν να επανέλθουν ή να παραμείνουν στον έλεγχο του δημοσίου όλοι οι τομείς στρατηγικού χαρακτήρα (ενέργεια, τηλεπικοινωνίες, διαχείριση υδάτινων πόρων, υποδομές, λιμάνια κλπ) και να αποκτήσουν ένα κοινωνικό κι αναπτυξιακό προσανατολισμό με όρους δημοσίου συμφέροντος.
- 3.** Απαιτείται η χάραξη στρατηγικής κατά την οποία θεμελιώδη κοινωνικά αγαθά και υπηρεσίες δεν θα εμπλέκονται με την εμπορευματοποίηση, τους νόμους της αγοράς και το κέρδος αλλά θα προσφέρονται ισότιμα και δωρεάν προς κοινή χρήση. Ειδικότερα, οφείλει να ενισχυθεί και να αναβαθμισθεί η καθολική δημόσια και δωρεάν παιδεία και υγεία σε όλα τα επίπεδα.
- 4.** Απαιτείται ουσιαστικός έλεγχος του δημοσίου στη λειτουργία της ανεξέλεγκτης αγοράς, με τη δυνατότητα να καθορίζει όπου χρειάζεται το πλαίσιο τιμών και τα ποσοστά κέρδους.
- 5.** Απαιτείται η διαμόρφωση δυνατοτήτων σε εθνικό επίπεδο ώστε να αναπτυχθεί μια στρατηγική στήριξης ειδικών κλάδων και δραστηριοτήτων της οικονομίας, τόσο στους φθίνοντες βιομηχανικούς τομείς όσο και σε τεχνολογίες αιχμής, με ιδιαίτερο προσανατολισμό τη στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.
- 6.** Απαιτείται ο έλεγχος του δημοσίου επί του χρηματοπιστωτικού συστήματος με στόχο την παρεμπόδιση των τραπεζών να λειτουργούν ληστρικά απέναντι στους καταναλωτές και να προβαίνουν σε καθαρά κερδοσκοπικές επενδύσεις. Το χρηματοπιστωτικό σύστημα οφείλει να αναπροσαρμοστεί στην κατεύθυνση της προστασίας των καταναλωτών και της λαϊκής αποταμίευσης.

7. Απαιτείται η ριζική μεταρρύθμιση των φορολογικών συστημάτων, η μείωση των έμμεσων φόρων, ειδικά στα προϊόντα πλατιάς λαϊκής κατανάλωσης, η ενίσχυση της άμεσης φορολογίας των κερδών και κάθε μορφής μεγάλων εισοδημάτων και ιδιοκτησίας, με στόχο ένα απλό και δίκαιο φορολογικό σύστημα, πραγματικό εργαλείο αναδιανομής του πλούτου, ενίσχυσης του κοινωνικού κράτους και σχεδιασμού της ανάπτυξης.

8. Απαιτείται να επανέλθει η διαμόρφωση της νομισματικής πολιτικής στην ευθύνη της «πολιτικής» ώστε να μπορεί να συμβάλει στην ενίσχυση της αειφόρου ανάπτυξης της κοινωνικής δικαιοσύνης και της πλήρους απασχόλησης.

9. Απαιτείται η δραστική μείωση των στρατιωτικών εξοπλισμών στο επίπεδο που αρμόζει σε μια ειρηνική χώρα, που διατηρεί μονίμως φιλικές σχέσεις με τους γείτονες της και δεν παρεμβαίνει στρατιωτικά πουθενά στον κόσμο για να στηρίξει αλλότρια συμφέροντα υπό οποιοδήποτε πρόσχημα. Παράλληλα, οφείλουν να κλείσουν άμεσα οι βάσεις του ΝΑΤΟ στην Ελλάδα και να καταργηθεί το ίδιο το ΝΑΤΟ και οι επιθετικοί στρατιωτικοί συνασπισμοί.

10. Απαιτείται η εκπόνηση και η εφαρμογή ενός σχεδίου για τη συνολική προστασία του οικολογικού πλούτου της χώρας σε όλες του τις διαστάσεις.

11. Απαιτείται ο διαχωρισμός Εκκλησίας και Κράτους.

12. Απαιτείται η προώθηση της ισότητας των φύλων στην πράξη με πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά μέτρα, όπως και η κατάργηση όλων των διακρίσεων φύλου, φυλής, θρησκείας, τόπου καταγωγής, και σεξουαλικού προσανατολισμού.

13. Απαιτείται η αντίσταση στην εμπορευματοποίηση του πολιτισμού και στη διάδοση της υποκουλτούρας. Απαιτείται η διαμόρφωση των κατάλληλων συνθηκών ώστε η πρόσβαση στον πολιτισμό των λαϊκών στρωμάτων και της νεολαίας να είναι απρόσκοπτη. Απαιτείται η ολόπλευρη στήριξη της πολιτισμικής και της λαϊκής δημιουργικότητας σε όλους τους τομείς της σκέψης, της επιστήμης και της τέχνης. Ο στρατηγικός μας στόχος δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς μια πολιτισμική έκρηξη και μια πολιτισμική αναγέννηση.

3. Μέτωπα πάλης

Πολιτική δράση για μας σημαίνει ενεργό συμμετοχή στο κοινωνικό γίγνεσθαι της κάθε δεδομένης συγκυρίας με άξονα ένα πολιτικό πρόγραμμα που επιχειρεί να εκφράσει στην πολιτική βαθμίδα όσα κυοφορούνται κάθε στιγμή στην κοινωνία και όσα μπορούν να υποκινήσουν νέους αγώνες αποβλέποντας σε ένα ανώτερο επίπεδο τομών, ρήξεων και μετασχηματισμών προς την κατεύθυνση του στρατηγικού μας στόχου.

Το πολιτικό πρόγραμμα που προτείνουμε εναντιώνεται συγκεκριμένα στη νεοφιλελεύθερη στρατηγική που κυριαρχεί λαμβάνοντας υπόψη τα ώριμα αιτήματα των εργαζομένων και της κοινωνίας ολόκληρης, δηλαδή τα αιτήματα που έχουν συνειδητοποιηθεί και υπέρ των οποίων ήδη αναπτύσσονται πολύμορφοι αγώνες. Το πολιτικό αυτό πρόγραμμα διαρθρώνεται όπως παρακάτω.

α. Στο κοινωνικό επίπεδο

Σε μια περίοδο όπου η κυβέρνηση και τα κόμματα εξουσίας θα επιχειρούν να δείξουν ότι διαθέτουν τη συναίνεση της πλειοψηφίας και όπου η συμπίεση μισθών και εισοδημάτων, οι απολύσεις και η ανεργία θα μεταμφιέζονται σε στόχους για ανάπτυξη και σε υποσχέσεις για παροχές, οφείλουμε να αναδείξουμε εκείνα τα ζητήματα που θέτουν στο επίκεντρο τις πραγματικές ανάγκες των εργαζομένων, των ανέργων, των νέων και των μεταναστών, την εργασιακή ανασφάλεια και τα κοινωνικά δικαιώματα. Την ίδια στιγμή οφείλουμε να απαντάμε στο ερώτημα «με τι χρηματοδότηση;» αναδεικνύοντας το γενικό ζήτημα της αναγκαίας αναδιανομής το πλούτου. Οι παρεμβάσεις μας συγκροτούνται από την παρακάτω σειρά απαιτήσεων:

1. Απαιτείται η υπεράσπιση και ενίσχυση του δημόσιου-κοινωνικού ασφαλιστικού συστήματος και των δικαιωμάτων των ασφαλισμένων και των συνταξιούχων.

2. Απαιτείται ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα και εργασιακή αξιοπρέπεια για όλους με τη θέσπιση του 35ώρου (7ωρο, 5ημερο) χωρίς μείωση των αποδοχών.

3. Απαιτείται αύξηση των δαπανών για την παιδεία στο 5 % του ΑΕΠ, αυτόνομος μορφωτικός ρόλος για το λύκειο, ελεύθερη πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Παράλληλα απαιτείται αύξηση των δαπανών για την υγεία στο 6 % του ΑΕΠ, πλήρης, ισότιμη, υψηλού επιπέδου και δωρεάν κάλυψη όλων των αναγκών από ένα ολοκληρωμένο και αναβαθμισμένο δημόσιο τομέα υγείας-πρόνοιας. Η ψυχιατρική μεταρρύθμιση οφείλει να στηριχθεί με όλα τα πρόσφορα μέσα ενώ η πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας οφείλει να είναι ο κεντρικός προσανατολισμός

4. Απαιτείται η άμεση ανακοπή της πορείας των ιδιωτικοποιήσεων, η ανάκτηση από το δημόσιο τομέα των κρίσιμων τομέων της κοινωνικής αναπαραγωγής, δηλαδή της ενέργειας, των υδάτινων πόρων, των μέσων μαζικής μεταφοράς, των επικοινωνιών.

5. Απαιτείται ένα δικαιότερο φορολογικό σύστημα με δραστική μείωση των έμμεσων φόρων και μεγαλύτερη φορολόγηση των κερδών και των μερισμάτων, την αύξηση των φορολογικών συντελεστών για τα μεγάλα εισοδήματα, την υψηλή φορολογία για την πολυτελή διαβίωση.

6. Απαιτείται ειδική μέριμνα για τις μικρές επιχειρήσεις με ευνοϊκές διευθετήσεις φορολογίας, με τη θέσπιση ενός συστήματος χρηματοδοτικής στήριξης, με περιορισμό της γραφειοκρατίας και τη θεσμοθέτηση της δια βίου εκπαίδευσης των εργαζομένων εκεί.

7. Στον αγροτικό τομέα:

Η κατάσταση στον αγροτικό τομέα χαρακτηρίζεται από τη μείωση της αγροτικής παραγωγής, τη γήρανση των αγροτών, τη μεγαλύτερη εγκατάλειψη της υπαίθρου από τους νέους, την παραπέρα συρρίκνωση του αγροτικού εισοδήματος. Η κατάσταση αυτή είναι αποτέλεσμα της αντι-αγροτικής πολιτικής όλων των κυβερνήσεων, όπως συνδυάστηκε με τη νέα ΚΑΠ που επιδείνωσε τα ήδη υπάρχοντα προβλήματα. Η ίδια η ΚΑΠ δεν είναι άμοιρη της ουσιαστικής υποταγής της Ε.Ε. στις σχετικές επιδιώξεις των ΗΠΑ, υποταγή που εκφράζεται σχεδόν ρητά στις συνόδους του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου. Διαφαίνεται μάλιστα ότι τα προβλήματα θα επιδεινωθούν μέσα από την ενδιάμεση αναθεώρηση της ΚΑΠ το 2009 και την αναθεώρησή της το 2013, αφού οι κυρίαρχοι κύκλοι της Ε.Ε. προωθούν την παραπέρα μείωση των δαπανών για τη γεωργία και τη μικρότερη στήριξη του αγροτικού εισοδήματος στην κλίμακα της Ευρώπης.

Σε αυτή τη βάση απαιτείται η χάραξη μιας νέας αγροτικής πολιτικής και η ριζική αναμόρφωση της ΚΑΠ υπέρ της προστασίας της μικρομεσαίας αγροτιάς, της ενίσχυσης της απασχόλησης και της παραγωγής υγιεινών τροφίμων. Απαιτείται ένα εθνικό σχέδιο αναζωογόνησης και ανάπτυξης της υπαίθρου με θεμέλιο τους δημοκρατικούς συμμετοχικούς συνεταιρισμούς, σχέδιο που θα αποσκοπεί στην ολόπλευρη ανάπτυξη της υπαίθρου με συγκεκριμένα μέτρα κοινωνικής προστασίας, βελτίωσης των συνθηκών ζωής στο χωριό και βελτίωσης του

εισοδήματος των αγροτών. Τα μέτρα αυτά οφείλουν να συμβάλουν στη μείωση του κόστους καλλιέργειας, στη μείωση της ψαλίδας ανάμεσα στο κόστος του παραγωγού και στην τιμή αγοράς του προϊόντος από τον καταναλωτή και στη βελτίωση της ποιότητας των αγροτικών προϊόντων, με προτεραιότητα την παραγωγή επώνυμων, ταυτοποιημένων και βιολογικών προϊόντων και ταυτόχρονη απαγόρευση των μεταλλαγμένων. Απαιτείται μια πολιτική για τον αγροτικό τομέα που θα ενισχύει τη διατροφική επάρκεια της χώρας, θα καταπολεμά τα καρτέλ, όπως αυτό του γάλακτος, θα στηρίζει τους νέους αγρότες και θα μεριμνά για προστασία του περιβάλλοντος συνολικά.

β. Στο επίπεδο των ζητημάτων φύλου

Το πολιτικό πρόγραμμα της Αριστεράς, δεν μπορεί παρά να τοποθετεί τον αγώνα των γυναικών στην καρδιά του πολιτικού πεδίου. Η κοινωνία αποτελείται από άνδρες και γυναίκες, η σχέση εξουσίας του ενός φύλου πάνω στο άλλο έχει πολιτική διάσταση και είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την όλη διαχείριση του δημόσιου χώρου. Σε αυτή τη βάση, ο φεμινισμός αναπροσδιορίζει και εμπλουτίζει την πολιτική, αμφισβητώντας θεμελιώδεις κατηγορίες και διακρίσεις, όπως τη διάκριση ανάμεσα στο πολιτικό και το προσωπικό, ανάμεσα στο πολιτικό και το κοινωνικό, ανάμεσα στο γενικό και το επιμέρους, επερωτώντας ταυτόχρονα την αντίληψη ότι η κοινωνία αποτελείται από άτομα. Με αυτά δεδομένα, όλες οι διακρίσεις με γνώμονα το φύλο είναι απολύτως απαράδεκτες, η βία ενάντια στις γυναίκες διπλά απαράδεκτη ενώ η υποαντιπροσώπηση των γυναικών στους θεσμούς συνιστά εμφανές έλλειμμα δημοκρατίας και άρα δείκτη ενός σημαντικού πολιτικού προβλήματος. Αντίθετα, η ισότιμη συμμετοχή των γυναικών σε όλες τις όψεις και διαστάσεις της οικονομικής και κοινωνικής ζωής και σε όλες τις βαθμίδες της πολιτικής διακυβέρνησης αποτελεί συστατικό στοιχείο μιας κοινωνίας όπου θα επικρατεί ουσιαστική δημοκρατία και δικαιοσύνη.

Απαιτείται έτσι η κατάργηση όλων των διακρίσεων στην εργασία, στις αμοιβές, στην κοινωνική ασφάλιση, στην παιδεία, στην φροντίδα, η κατάργηση του δουλεμπορίου γυναικών, η αποτελεσματική εφαρμογή του νόμου περί ενδοοικογενειακής βίας, η υποστήριξη και αρωγή των αντίστοιχων θυμάτων, η εξασφάλιση πλήρους προστασίας των δικαιωμάτων των μεταναστριών –της πιο ευπαθούς ομάδας του πληθυσμού– ασχέτως του καθεστώτος παραμονής τους στην Ελλάδα. Τελικός στόχος δεν μπορεί να είναι παρά η ισότιμη αντιπροσώπηση των γυναικών σε όλους τους δημόσιους θεσμούς και άρα οφείλουν να συνεχισθούν και να ενισχυθούν οι «θετικές διακρίσεις» που οδηγούν σε αυτήν την κατεύθυνση. Εν προκειμένω, άμεσο αίτημα αποτελεί η επέκταση του «νόμου για το 1/3» και στα ψηφοδέλτια των εθνικών εκλογών.

γ. Στο επίπεδο των δικαιωμάτων

Στην καρδιά του αγώνα για σοσιαλισμό με ελευθερία και δημοκρατία βρίσκεται η πάλη για τη διεύρυνση και την καθολική αποκατάσταση των κοινωνικών, πολιτικών, και ατομικών δικαιωμάτων που είναι άρρηκτα συνδεδεμένα μεταξύ τους και πρέπει να νοούνται ως ενιαία. Έτσι απαιτούνται:

1. Πλήρη δικαιώματα στην εργασία, στον συνδικαλισμό, στην πολιτική έκφραση, στην ασφάλιση, στην πρόνοια, στην παιδεία, στην υγεία, στον ελεύθερο χρόνο, ισότιμα για όλους χωρίς εξαιρέσεις.
2. Ίσα δικαιώματα για όλους τους ξένους εργάτες, η νομιμοποίηση των μεταναστών και η αλληλεγγύη του δικαίου περί ιθαγένειας με την αυτοδίκαιη απονομή της ελληνικής υπηκοότητας σε κάθε άνθρωπο που γεννιέται στην Ελλάδα.
3. Η κατάργηση των διακρίσεων σε βάρος των μειονοτήτων και η αναγνώριση του δικαιώματος αυτοπροσδιορισμού τους, ατομικού και συλλογικού.
4. Η κατάργηση της «κοινωνίας της επιτήρησης», η άρνηση επικύρωσης της οδηγίας για την παρακολούθηση και αποθήκευση τηλεπικοινωνιακών δεδομένων, η κατάργηση των «τρομονόμων», της ηλεκτρονικής επιτήρησης και του ηλεκτρονικού «φακελώματος».
5. Η κατοχύρωση και η διεύρυνση των δικαιωμάτων των στρατιωτών και η επέκταση των δικαιωμάτων των αντιρροσιών συνείδησης.
6. Η κατοχύρωση του πολιτικού γάμου για άτομα του ίδιου φύλου.
7. Η κατοχύρωση των δικαιωμάτων των ατόμων με ειδικές ανάγκες στην περίθαλψη, την εκπαίδευση, την απασχόληση και τον πολιτισμό σε ένα πλαίσιο πλήρους ένταξής τους στο κοινωνικό σύνολο.

8. Η δημιουργία ενός ενιαίου εθνικού συστήματος φυσικής αγωγής και αθλητισμού για όλες τις ηλικίες και για ολόκληρη τη χώρα.

δ. Στο επίπεδο της αυτοδιοίκησης

Η πείρα που ο ΣΥΝ και ο ΣΥΡΙΖΑ έχουν ήδη συσσωρεύσει στα ζητήματα αυτοδιοίκησης έχει αναδείξει τους βασικούς αρμούς της πρότασής μας. Αυτοί είναι:

Η ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη, η αποκέντρωση με ενίσχυση της πραγματικής αυτοδιοίκησης, δηλαδή της δημοκρατικής λαϊκής συμμετοχής σε όλα τα επίπεδα, η διασύνδεση της δημοτικής αρχής με τα κινήματα πόλης και κάθε μορφής προοδευτικές και ριζοσπαστικές συλλογικότητες κοινωνικού, οικολογικού και πολιτιστικού χαρακτήρα, η ανάπτυξη θεσμών λαϊκής συμμετοχής, όπως ο συμμετοχικός προϋπολογισμός, η επεξεργασία σχεδίων τοπικής ανάπτυξης με προτεραιότητα το κοινωνικό όφελος και όχι τις κερδοσκοπικές δραστηριότητες, η υπεράσπιση της κατοικίας, του δημόσιου χώρου και του περιβάλλοντος από τις επιθέσεις της νεοφιλελεύθερης αγοράς και γενικότερα η απόρριψη του νεοφιλελεύθερου μοντέλου για την πόλη.

Η πείρα μας διδάσκει ότι αν η τοπική αυτοδιοίκηση αναπτύσσει με αυτό το πνεύμα την πολιτική της ως δημόσιος και ως κοινωνικός θεσμός τότε κατορθώνει όχι μόνο να στηρίζει αλλά και να αναδεικνύει την κοινωνική συλλογικότητα. Μπορεί όχι μόνο να συμπαραστέκεται, αλλά και να πρωτοστατεί στα κοινωνικά κινήματα και στις παρεμβάσεις συλλογικών φορέων και πολιτών που αποσκοπούν στην ικανοποίηση κοινωνικών αναγκών και λειτουργιών. Η απαιτούμενη αποκέντρωση μπορεί να γίνει προοδευτική πράξη μόνον υπό αυτούς τους όρους.

ε. Στο επίπεδο του περιβάλλοντος

Τα ζητήματα που αφορούν την οικολογία και το περιβάλλον έχουν αναδειχθεί τα τελευταία κυρίως χρόνια σε απολύτως καθοριστικά. Στο πλαίσιο της πολιτικής μας πρότασης θεωρούμε ότι οι κύριες κατευθύνσεις παρέμβασης οφείλουν να είναι οι παρακάτω.

1. Οι καταστροφικές πυρκαγιές του τελευταίου καλοκαιριού επιβάλλουν μια ολοκληρωμένη πολιτική αποτελεσματικής θωράκισης της χώρας από ανάλογες καταστροφές στο μέλλον και την προς τούτο θεσμοθέτηση ενιαίου φορέα για την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών. Παράλληλα απαιτείται να μην αναθεωρηθεί το άρθρο 24 του Συντάγματος, να δοθεί επιτέλους λύση στο ζήτημα των δασικών χαρτών, να ολοκληρωθεί η σύνταξη κτηματολογίου, να επαναπροσδιοριστούν οι όροι δόμησης και οι όροι συνύπαρξης ανθρώπινης δραστηριότητας και οικιστικών ιστών με τα δάση και το περιβάλλον, να δημιουργηθεί χωριστό Υπουργείο Περιβάλλοντος και να καθιερωθεί μια νέα αντίληψη και πρακτική ανάπτυξης που θα προστατεύει τη φύση και θα τη σέβεται κυριολεκτικά. Στην ίδια κατεύθυνση, είμαστε αντίθετοι στην εκτροπή του Αχελώου και σε άλλα παρόμοια φαραωνικής έμπνευσης ψευδο-αναπτυξιακά έργα.

Σε ότι αφορά ειδικότερα τις πληγείσες από τις πυρκαγιές περιοχές, απαιτείται ένα ολοκληρωμένο σχέδιο οικολογικής θωράκισης και οικονομικής και παραγωγικής ανασυγκρότησης ώστε οι περιοχές αυτές να μην ερημωθούν, να μην ξεπουληθούν στα αρπακτικά συμφέροντα και να αναζωογονηθούν ολοκληρωμένα.

2. Δεδομένου ότι η ενδεδειγμένη αντιμετώπιση του προβλήματος των αποβλήτων, μέσα στο γενικότερο πλαίσιο διαχείρισης των φυσικών και ενεργειακών πόρων, είναι ένα εναλλακτικό παραγωγικό πρότυπο –εκείνο της καθαρής παραγωγής–, απαιτείται ο επανασχεδιασμός των βιομηχανικών προϊόντων και διεργασιών, με ελαχιστοποιημένη χρησιμοποίηση τοξικών, με αποφυγή ενεργοβόρων διαδικασιών και σπατάλη φυσικών πόρων. Ο προσανατολισμός αυτός αλλιάζει όχι μόνο την ποσότητα και την ποιότητα των παραγομένων αποβλήτων αλλά και την παραγωγική διαδικασία, τις σχέσεις των παραγωγών με το προϊόν τους και τα καταναλωτικά πρότυπα των πολιτών.

3. Απαιτείται ένα άλλο ενεργειακό σύστημα που θα αναδιαρθρώνει το υπάρχον παραγωγικό και καταναλωτικό μοντέλο, με προτεραιότητες στην αξιοποίηση των τεραστίων δυνατοτήτων εξοικονόμησης ενέργειας και την ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και όχι την «απελευθέρωση» της αγοράς ενέργειας προς όφελος των ιδιωτικών συμφερόντων. Αυτό το ενεργειακό σύστημα είναι αναγκαίο προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι ραγδαία επιδεινούμενες επιπτώσεις του υπάρχοντος συστήματος (ατμοσφαιρική ρύπανση, κλιματικές αλλαγές) ενώ είναι ταυτόχρονα τεχνικά και οικονομικά εφικτό.

Σημειώνουμε ότι η ανάπτυξη των εγκαταστάσεων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας οφείλει να γίνεται πάντοτε με σεβασμό στη φέρουσα ικανότητα των τοπικών οικοσυστημάτων ώστε να μην δημιουργούνται πρόσθετα περιβαλλοντικά και αναπτυξιακά προβλήματα, ιδιαίτερα στις κοινωνίες της περιφέρειας. Σημειώνουμε επίσης ότι πρέπει να αντιμετωπιστούν με τα κατάλληλα μέτρα οι καθαρά κερδοσκοπικές τάσεις που ήδη φαίνονται να αναπτύσσονται με επίκεντρο την αγορά ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

4. Απαιτείται εναλλακτικός συνοδικός συγκοινωνιακός σχεδιασμός, με αποθάρρυνση της αυτοκίνησης και ταυτόχρονη επέκταση και βελτίωση των δημόσιων μέσων συλλογικής μεταφοράς και ιδιαίτερα των μέσων σταθερής τροχιάς. Απαιτείται ο εκσυγχρονισμός και η επέκταση του σιδηροδρομικού δικτύου της χώρας ώστε η χώρα να αποκτήσει το συντομότερο δυνατό πλήρες ηλεκτροκίνητο δίκτυο ευρωπαϊκών προδιαγραφών. Πόροι μπορούν να αντληθούν από το τέταρτο κοινοτικό πλαίσιο στήριξης.

5. Απαιτείται η προστασία των ελεύθερων χώρων και του πράσινου που έχουν απομείνει στις πόλεις (πρώην βιομηχανικές εγκαταστάσεις, στρατόπεδα) αλλά και η ανακούφιση των πυκνοδομημένων περιοχών. Η εντεινόμενη οικοδομική υπερεκμετάλλευση και εμπορευματοποίηση του αστικού χώρου καθιστά το ζήτημα ιδιαίτερα επείγον.

6. Τελικά απαιτείται η συνοδικότερη αλλαγή του παραγωγικού και καταναλωτικού προτύπου. Η κλιματική αλλαγή και όλα τα οικολογικά και περιβαλλοντικά προβλήματα μπορούν να αντιμετωπιστούν μόνιμα και αποτελεσματικά μόνο σε αυτή τη βάση.

στ. Στο επίπεδο της εξωτερικής πολιτικής

Ο ΣΥΝ είχε μονίμως ανοιχτό ιδεολογικό και πολιτικό μέτωπο ενάντια στον εθνικισμό και την πατριδοκαπηλία, προβάλλοντας συστηματικά τις αρχές της διεθνιστικής αλληλεγγύης, του σεβασμού των δικαιωμάτων όλων των λαών και της ειρηνικής επίλυσης των διαφορών μεταξύ κρατών. Η οργάνωση των διεθνών σχέσεων συνοδικά οφείλει να διέπεται από μια πολυδιάστατη αντίληψη για την ειρήνη και την ασφάλεια. Ο ΟΗΕ καλείται να παίξει σημαντικό ρόλο σε αυτήν την κατεύθυνση εφόσον αναβαθμίσει τις λειτουργίες της Γενικής του Συνέλευσης και προωθήσει τον εκδημοκρατισμό του συνόλου των θεσμικών του οργάνων.

Πρώτη προτεραιότητα μας παραμένει πάντοτε η υπεράσπιση της ειρήνης. Κατά συνέπεια, πρώτιστο καθήκον μας αποτελεί η ανάπτυξη ενός πλατιού ενωτικού αντιπολεμικού και φιλειρηνικού κινήματος σε άμεση σύνδεση με τα άλλα κοινωνικά κινήματα. Η ανάπτυξη ενός τέτοιου κινήματος, μέσα από συγκεκριμένες πρωτοβουλίες που θα αποσκοπούν στην αποπυρηνικοποίηση, στην αποστρατικοποίηση και στον αφοπλισμό, είναι σήμερα ιδιαίτερα επείγουσα καθώς η ευρύτερη περιοχή μας –Βαλκάνια, Μεσόγειος, Μ. Ανατολή– υφίσταται τις τραγικές συνέπειες της νέας παγκόσμιας τάξης ενώ ταυτόχρονα η πυρηνική απειλή επιστρέφει στην Ευρώπη μέσω των σχεδίων για τη λεγόμενη «αντιπυραυλική ασπίδα».

Σε αυτή τη βάση, αντιστεκόμαστε στον ατλαντισμό της εξωτερικής πολιτικής που ακολουθεί η κυβέρνηση της Ν.Δ. και συνεπικουρεί το ΠΑΣΟΚ ζητώντας όχι τη διεύρυνση αλλά την κατάργηση του ΝΑΤΟ, στηρίζουμε τη διαβαλκανική συνεργασία και την ευρωπαϊκή προοπτική των χωρών των Βαλκανίων, αλλά αρνούμαστε κατηγορηματικά κάθε συζήτηση για αλλαγή συνόρων στα Βαλκάνια. Ειδικότερα, τασσόμαστε κατά της μονομερούς ανεξαρτητοποίησης του Κοσόβου και υπέρ της συνέχισης των διαπραγματεύσεων για αμοιβαία αποδεκτή λύση στο πλαίσιο του ΟΗΕ.

Σε σχέση με τα ζητήματα εξωτερικής πολιτικής που αντιμετωπίζει άμεσα η χώρα:

Εμμένουμε στην αταλάντευτη στήριξη της δικοινοτικής-διζωνικής ομοσπονδίας και της ειρηνικής συμβίωσης των δύο κοινοτήτων στην Κύπρο, θεωρούμε ότι, εν όψει των κινδύνων για τη δημιουργία νέων τετελεσμένων, πρέπει να αναληφθούν νέες πρωτοβουλίες για την επίλυση του Κυπριακού και υποστηρίζουμε την υποψηφιότητα Χριστόφια στις επερχόμενες προεδρικές εκλογές στην Κύπρο.

Ζητούμε άμεση λύση με σύνθετη ονομασία και γεωγραφικό προσδιορισμό του ζητήματος της ονομασίας της ΠΓΔΜ –πράγμα που ο ΣΥΝ είχε προτείνει εδώ και 15 χρόνια– κρατάμε ανοιχτό το μέτωπο ενάντια στον εθνικισμό και τον αλυτρωτισμό, από όποια πλευρά κι αν προέρχονται, και αρνούμαστε κατηγορηματικά την ανάδειξη του λεγομένου «Σκοπιανού» σε μείζον θέμα της εξωτερικής πολιτικής της χώρας. Ταυτόχρονα υποστηρίζουμε ότι πρέπει να αναληφθούν πρωτοβουλίες για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης και για την πολύμορφη προσέγγιση και συνεργασία μεταξύ της ΠΓΔΜ και της Ελλάδας.

Επιδιώκουμε να αρθούν οι διαφορές μας με την Τουρκία στη βάση διαλόγου που θα εδράζεται στο διεθνές δίκαιο και θα οδηγήσει στη δραστική μείωση των στρατιωτικών δαπανών και των εξοπλισμών και στις δύο χώρες και στηρίζουμε την ανάπτυξη φιλικών σχέσεων με τη γείτονα μέσα από πρωτοβουλίες που μπορούν να αναληφθούν σε όλα τα επίπεδα. Ζητούμε τη συνέχιση της ενταξιακής πορείας της Τουρκίας στην Ε.Ε. με τήρηση των ευρωπαϊκών κριτηρίων περί εκδημοκρατισμού και περί κατοχύρωσης των ανθρωπίνων, πολιτικών, κοινωνικών και μειονοτικών δικαιωμάτων.

Ο δρόμος για την ειρήνη σε όλον τον κόσμο περνάει σήμερα μέσα από την ειρήνη στη Μ. Ανατολή, τον τερματισμό της κατοχής του Ιράκ και της Παλαιστίνης, τη δημιουργία ανεξάρτητου παλαιστινιακού κράτους δίπλα στο Ισραήλ στα σύνορα του 1967, των επαναπατρισμό των προσφύγων, και την ανακήρυξη της περιοχής σε αποπυρηνικοποιημένη ζώνη. Ο δρόμος αυτός οδηγεί σε μια Μεσόγειο ειρηνική, χωρίς ξένες βάσεις και στρατούς κατοχής, τόπο φιλίας και ισότιμης συνεργασίας, όπου το σημερινό χάσμα Βορρά Νότου θα είναι γεφυρωμένο.

Ζ. Στο επίπεδο του απόδημου ελληνισμού

Ο ΣΥΝ δεν μπορεί παρά να έχει ιδιαίτερη μέριμνα για τους συμπατριώτες μας που βρέθηκαν να ζουν και να εργάζονται σε διάφορες χώρες του εξωτερικού ως αποτέλεσμα των οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων που γνώρισε και γνωρίζει η χώρα, αλλά και των πολιτικών διωγμών που γνώρισαν γενιές ολόκληρες αριστερών.

Έτσι απαιτείται:

1. Η ενίσχυση της παρουσίας του ΣΥΝ ανάμεσα στους συμπολίτες μας που ζουν στις χώρες του εξωτερικού, παρουσίας που θα αντιτάσσεται στη λογική του γκέτο και της αυτοαπομόνωσης αλλά και στη λογική της πλήρους πολιτισμικής αφομοίωσης και εξαφάνισης.
2. Η σύσφιξη των σχέσεων του απόδημου ελληνισμού με τις οικονομικές, αυτοδιοικητικές, πολιτισμικές και προοδευτικές πολιτικές πραγματικότητες των χωρών υποδοχής.
3. Ο εκσυγχρονισμός των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και η ενίσχυση της υλικοτεχνικής υποδομής της ελληνόγλωσσας εκπαίδευσης.
4. Η στήριξη των ελληνικών πολιτισμικών παραδόσεων και των δεσμών με την Ελλάδα.
5. Η ενίσχυση της οργανωμένης έκφρασης του απόδημου ελληνισμού και η αποφυγή της διαλυτικής οργανωτικής του πολυδιάσπασης.
6. Η στήριξη της οργανωτικής και οικονομικής ανεξαρτησίας του από κάθε κυβερνητικό, κομματικό ή άλλο κέντρο.
7. Η δημιουργία ουσιαστικών προϋποθέσεων για την ομαλή επανένταξη των παλιννοστούντων Ελλήνων στην νέα σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα. Συγκεκριμένα, αυτό σημαίνει διασφάλιση των ασφαλιστικών δικαιωμάτων που αποκτήθηκαν εκτός Ελλάδας, στήριξη σε όσους επιθυμούν να εργασθούν, ταχύρρυθμη εκπαίδευση στους ίδιους και τα παιδιά τους, διευκόλυνση για την εύρεση πρώτης κατοικίας, ειδικά δάνεια για επιχειρηματική δραστηριότητα και κάθε τι που θα κάνει πιο εύκολη την επιστροφή στην ιδιαίτερη πατρίδα.

4. Σύνοψη

Είναι προφανές ότι η εναλλακτική προγραμματική μας πρόταση, οι άξονες που τη δομούν και τα μέτωπα πάλης που εντοπίζουμε, δεν μένουν στο επίπεδο της απλής καταγγελίας αλλά συγκρούονται απτά με τον νεοφιλελευθερισμό και τις κυβερνητικές επιλογές προτείνοντας συγκεκριμένες λύσεις στα πραγματικά προβλήματα της χώρας. Θεωρούμε ότι η εναλλακτική προγραμματική μας πρόταση συνιστά ταυτόχρονα χρήσιμο εργαλείο που βοηθά τις αναγκαίες πολιτικές συσπειρώσεις προκειμένου να διαμορφωθεί πληρέστερα και να ενισχυθεί περισσότερο το πολιτικό υποκείμενο που θα ωθήσει στον ουσιαστικό μετασχηματισμό της χώρας στην κατεύθυνση που περιγράψαμε.

Η προγραμματική εναλλακτική πρόταση του ΣΥΝ απευθύνεται τόσο στο κοινωνικό όσο και στο πολιτικό επίπεδο. Αφορά κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις όπως και συλλογικότητες κάθε μορφής, μπορεί να γίνει πεδίο γόνιμου δημόσιου διαλόγου και ενεργών κοινωνικών πρωτοβουλιών, μπορεί να προκαλέσει τη συμμετοχή πολιτών που διέπονται από ανάλογες ευαισθησίες και έχουν αντίστοιχο προσανατολισμό σε όσα αφορούν τα μεγάλα ζητήματα και προβλήματα της εποχής και της χώρας. Επιδιώκουμε τη διαμόρφωση ενωτικών μετώπων πάλης, ώστε να αποκρουσθούν οι κυρίαρχες επιλογές, η κυρίαρχη οικονομική, κοινωνική και γεωστρατηγική πολιτική, ώστε να διαμορφωθούν οι εναλλακτικές προγραμματικές προτάσεις για την ουσιαστική λύση των προβλημάτων.

Η προγραμματική εναλλακτική μας πρόταση απευθύνεται πρώτα στον ΣΥΡΙΖΑ και στις συνιστώσες του, αλλά και σε όλο το εύρος των δυνάμεων της Αριστεράς και της ριζοσπαστικής οικολογίας, στους ανένταχτους και στις μικρές πολιτικές ή συνδικαλιστικές συλλογικότητες, σε όλες τις αριστερές δυνάμεις που έχουν τη δική τους ιστορική διαδρομή και ιδεολογική ιδιαιτερότητα.

Η προγραμματική εναλλακτική μας πρόταση απευθύνεται βεβαίως και στο ΚΚΕ, του οποίου η ηγεσία αρνείται σήμερα την ίδια την ιδέα της συνεργασίας και της κοινής δράσης γιατί δεν θέλει να αποδεχτεί ότι τα αποτελεσματικά μέτωπα πάλης συγκροτούνται από διαφορετικές δυνάμεις καθεμιά από τις οποίες διατηρεί τις ιδιαιτερότητές της.

Η προγραμματική εναλλακτική μας πρόταση απευθύνεται και στις δυνάμεις και τους ενεργούς πολίτες που με τον ένα ή με τον άλλο τρόπο, συλλογικά ή ατομικά, αποδεσμεύονται από σημερινές ιδεολογικές και προγραμματικές απόψεις της ηγεσίας του ΠΑΣΟΚ, αναζητούν κοινούς στόχους και επιδιώκουν κοινούς αγώνες με τις δυνάμεις της Αριστεράς.

Τέλος, η προγραμματική εναλλακτική μας πρόταση απευθύνεται σε κάθε πολίτη, σε κάθε άντρα ή γυναίκα της χώρας, σε κάθε νέο και νέα, ζητώντας του να σκεφτεί, να προβληματιστεί, να συζητήσει, να μας ασκήσει την κριτική του, να συμμετάσχει στις πρωτοβουλίες μας και να συστρατευθεί μαζί μας. Η προοπτική που επιδιώκουμε να υπηρετήσουμε και οι στόχοι που επιδιώκουμε να πετύχουμε δεν ανήκουν σε μας. Ανήκουν σε όλους.

VI. ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΚΟΜΜΑ

Οι αυξημένες ευθύνες που αναλαμβάνει ο ΣΥΝ μετά τη σχετική εκλογική επιτυχία του επιβάλλουν να σκεφτούμε ξανά τον ρόλο και τις λειτουργίες του κόμματός μας και να προωθήσουμε τα μέτρα και τις αλλαγές που απαιτούνται.

Οφείλουμε κατ' αρχάς να αναγνωρίσουμε ότι η σημερινή πραγματικότητα στο κόμμα χαρακτηρίζεται από μειωμένη συμμετοχή των μελών στη ζωή και τη δράση των οργανώσεων –όπως και από σχετικά μικρή συμμετοχή στα κοινωνικά δρώμενα– από τον χαλαρό τρόπο λειτουργίας των πολιτικών κινήσεων και των νομαρχιακών επιτροπών –πράγμα που υποβαθμίζει συχνά την πολιτική συζήτηση–, από ελλείμματα στην αμφίδρομη σχέση μελών–ηγεσίας, και από τον σχετικά υψηλό ηλικιακό μέσο όρο των κομματικών μελών.

Όλες οι παραπάνω αδυναμίες σχετίζονται στενά με τη γενικότερη κρίση πολιτικής αντιπροσώπευσης που εκδηλώνεται στη χώρα μας, αλλά και στην Ευρώπη γενικότερα, κρίση που επικεντρώνεται συχνά στην αμφισβήτηση της ίδιας της έννοιας της κομματικής ένταξης. Η κρίση και η αμφισβήτηση αυτή έχει πολλές αιτίες. Πηγάζει από τον κυρίαρχο ατομικισμό που προωθείται από όλες τις πλευρές και τη συνακόλουθη απαξίωση της συλλογικής δράσης, πηγάζει από το γεγονός ότι τα μεγάλα ιδιωτικά τηλεοπτικά κανάλια έχουν αναδειχθεί σε «συλλογικό διανοούμενο» νέας μορφής, με πολύ συγκεκριμένες πολιτικές στοχεύσεις κάθε φορά, πηγάζει από το ότι οι «έρευνες της κοινής γνώμης» τείνουν να αντικαταστήσουν την διαπάλη των ιδεών, αποκρύπτοντας συγχρόνως τα πραγματικά προβλήματα, πηγάζει από το ότι η απλή διαχείριση τείνει να εξαφανίσει τη στρατηγική σκέψη και να υποκαταστήσει την πολιτική. Το συνολικό αποτέλεσμα είναι η καταφυγή στο σπίτι, η μείωση του ενδιαφέροντος για τα κοινά, η απροθυμία κοινωνικής δραστηριοποίησης και πολιτικής στράτευσης.

Οι γενικότερες αυτές δυσκολίες αντανakλώνται και στο κόμμα μας. Ενώ ασκούμε δικαίως κριτική στα παραδοσιακά πρότυπα κομματικής οργάνωσης, τόσο στο λεγόμενο «δημοκρατικό συγκεντρωτισμό» όσο και στις ασπόνδυλες οργανωτικές μορφές της σοσιαλδημοκρατίας, δεν έχουμε ακόμη επαρκώς εμβαθύνει και έμπρακτα προωθήσει μορφές εσωτερικής οργάνωσης και λειτουργίας που να αντιστοιχούν τόσο στο στόχο που επιδιώκουμε όσο και στα χαρακτηριστικά της εποχής που διανύουμε. Αυτές οφείλουν να είναι μορφές που θα καθιστούν την κομματική ένταξη και την κομματική ζωή ελκυστικές και δημιουργικές για όλους.

Με δεδομένο ότι τα οργανωτικά ζητήματα έφεραν πάντοτε και εξακολουθούν να φέρουν μεγάλο ιδεολογικό και πολιτικό φορτίο, η ανανέωση και ανασυγκρότηση του κόμματος που σήμερα απαιτείται δεν αποτελεί απλή τυπική καθήκον. Αποτελεί ζήτημα που οφείλει να αντιμετωπιστεί με ώριμη σκέψη, βούληση και αποφασιστικότητα.

Με αυτά δεδομένα, μπορούμε σήμερα να πούμε τα εξής:

1. Επιμένουμε στην ύπαρξη ενεργών αυτόβουλων κομματικών οργανώσεων –των πολιτικών κινήσεων του κόμματος– που θα συγκροτούν ένα πυκνό πολιτικό και οργανωτικό ιστό. Σε αυτή τη βάση, είμαστε αντίθετοι με κάθε μορφή αρχηγικού κόμματος ή κόμματος που θα αθροίζει «παράγοντες», καριερίστες της πολιτικής και αγαπημένους των μίντια. Οι αρχές της συλλογικότητας, της ισότητας μεταξύ μας και της συντροφικής αλληλεγγύης οφείλουν να διέπουν απερέγκλιτα τη λειτουργία του κόμματος. Είμαστε επίσης αντίθετοι με κομματικές μορφές πηλαδρές που εννοούν την πολιτική δράση και την κομματική ένταξη απλώς ως ευκαιριακή κατά καιρούς συμμετοχή στη μία ή την άλλη ψηφοφορία. Τέλος, είμαστε αντίθετοι με κάθε μορφή κόμματος–φρουρίου, με κάθε αντίληψη που θέλει το κόμμα έναν απολύτως πειθαρχημένο μηχανισμό για το «πέρασμα της γραμμής».

2. Το κόμμα αποτελεί για μας τον πολιτικό οργανισμό των μελών του. Τα μέλη του κόμματος έχουν δικαίωμα και καθήκον να ενημερώνονται λεπτομερειακά για όλα τα ζητήματα, να συνδιαμορφώνουν τις απόψεις τους στις κομματικές συζητήσεις, να ενημερώνουν όλα τα όργανα του κόμματος για τις δικές τους απόψεις, να συμμετέχουν ενεργά στην επεξεργασία και τη διαμόρφωση της πολιτικής του κόμματος σε όλα τα επίπεδα, με μια λέξη να βουλεύονται. Σε αυτή τη βάση, οι πολιτικές κινήσεις και τα όργανα του κόμματος οφείλουν να λειτουργούν τακτικά και συστηματικά, να τροφοδοτούν εξίσου τακτικά και συστηματικά τα ανώτερα όργανα με τις απόψεις τους και να ενημερώνονται όχι μόνο για τις αποφάσεις των οργάνων αλλά και για όλες τις διαφορετικές απόψεις που διακινούνται στο κόμμα.

3. Η συνοδική κομματική λειτουργία αποκτά την ουσία της μόνον όταν τροφοδοτείται από τη δημιουργική σχέση της με την κοινωνία. Είναι αναντικατάστατη η ζωντανή σχέση του κόμματος, των στελεχών και των μελών του με τις κοινωνικές δυνάμεις και τα κοινωνικά προβλήματα, η άμεση, πρόσωπο με πρόσωπο, επαφή των οργανώσεων με τους πολίτες, η ζωντανή παρουσία των κομματικών μελών στους εργασιακούς χώρους, στον συνδικαλισμό, στις δημοτικές κινήσεις και παρατάξεις, στους μαζικούς φορείς, στα κοινωνικά δρώμενα εν γένει. Μόνον έτσι η κομματική οργάνωση μπορεί να γίνει ευαίσθητος και αυθεντικός δέκτης νέων ρευμάτων και νέων τάσεων, όπως και αμφίδρομος αγωγός ιδεών ανάμεσα στο κόμμα και στους πολίτες.

4. Το κόμμα οφείλει να εμπεδώσει και να ισχυροποιήσει την ιδεολογική και πολιτική του ταυτότητα. Αυτό σημαίνει κατανόηση των κοινωνικών αναφορών μας και γνώση της ιστορικότητας που μας έχει διαμορφώσει, σημαίνει εμπέδωση των αξιών που διέπουν τη δράση μας και των ιδεολογικών αρχών που πρεσβεύουμε, σημαίνει θεωρητική εμβάθυνση σε όλα τα ζητήματα που αφορούν το τόπο μας, την ιστορία του και τον πολιτισμό του, όπως και σε όλα τα ζητήματα που αφορούν την ιστορία των εργατικών και λαϊκών αγώνων και τον πολιτισμό των άλλων χωρών της Ευρώπης και του κόσμου. Οφείλουμε επιπλέον να κατανοήσουμε σε βάθος τη νέα κατάσταση που έχει διαμορφώσει ο παγκοσμιοποιημένος νεοφιλελεύθερος καπιταλισμός, τη συλλογική πείρα που έχει συσσωρευτεί σχετικά, τις νέες θεωρητικές κατευθύνσεις που ανοίγονται. Η τάξη και οι χρονικότητες που διέπουν τέτοιες θεωρητικές αναζητήσεις και επεξεργασίες διαφέρουν από την τάξη και τις χρονικότητες που διέπουν την πολιτική δράση. Κατά συνέπεια, το κόμμα οφείλει να μεριμνήσει ώστε η τάξη και οι χρονικότητες αυτές να αποκτήσουν τον προσήδιο βηματισμό τους σε συνδυασμό με τις άλλες δραστηριότητές του. Το ίδρυμα «Νίκος Πουλιαντζάς» μπορεί να συμβάλει σημαντικά σε μια τέτοια κατεύθυνση.

5. Στο κόμμα μας έχουν καθιερωθεί οι τάσεις που αποτελούν –ή οφείλουν να αποτελούν– διακριτά ρεύματα ιδεών και προγραμματικών επεξεργασιών με τη δυνατότητα αναλογικής εκπροσώπησης στα όργανα. Αυτό σημαίνει πως η διαφορετικότητα και ο πλουραλισμός των απόψεων, η δυνατότητα κάθε μέλους να εκφράζεται ανοιχτά, μόνος ή μαζί με άλλους, και να διεκδικεί την άποψη ή την απόχρωσή του είναι όχι μόνον ανεκτά αλλά και καλοδεχούμενα. Αυτό όμως ταυτόχρονα σημαίνει πως η δίκαιη και δημιουργική σύνθεση των διαφορετικών απόψεων, μια σύνθεση που δεν θα συσκοτίζει, αλλά θα εντοπίζει και θα αναδεικνύει τις διαφορές προκειμένου να τεθούν στην κρίση όλων, οφείλει να είναι μόνιμο μέλημά μας. Μόνον υπό αυτούς τους όρους η λειτουργία του κόμματος θα είναι πραγματικά δημοκρατική, οι απόψεις της πλειοψηφίας θα γίνονται σεβαστές και η όλη δράση του κόμματος θα αποβαίνει αποτελεσματική.

6. Οφείλουμε να αναγνωρίσουμε δύο πράγματα. Πρώτον, ότι, με δεδομένους τους όρους ίδρυσης του ΣΥΝ, η θεσμοθέτηση των τάσεων και η λειτουργία του κόμματος ως πολυτασικού αποτέλεσε καθοριστικό παράγοντα για τη διατήρηση της ενότητάς του μέχρι σήμερα. Δεύτερον, ότι, λόγω αυτών των αφετηριακών καταβολών και μιας ιστορικά διαμορφωμένης αρχικής δυσπιστίας, οι τάσεις δεν άσκησαν πάντα τον ρόλο που τους είχε αποδώσει το καταστατικό του κόμματος. Αυτές κάποιες φορές λειτούργησαν αμυντικά και μηχανιστικά, με όρους περιχαράκωσης της τάσης και ενδοτασικής πειθαρχίας, παρά με όρους που θα επέτρεπαν την εμβάθυνση των απόψεων και τη διευκρίνιση ψευδοδιαφορών και στερεοτύπων που απέρρεαν από παλιές αντιπαλότητες προς όφελος του εντοπισμού των πραγματικών διαφορών. Σήμερα, ιδιαίτερα μετά τις εκλογές, τα συναφή προβλήματα φαίνεται να έχουν εξομαλυνθεί. Ωστόσο αυτό δεν σημαίνει πως οι τάσεις πρέπει να καταργηθούν. Όχι μόνον γιατί η καταστατική κατάργησή τους δεν θα έληνε κανένα απολύτως πρόβλημα αλλά και γιατί η συμφώνη με το καταστατικό λειτουργία τους μπορεί να συμβάλει αποφασιστικά τόσο στον εμπλουτισμό όσο και στη σύνθεση των ιδεών στο κόμμα.

7. Στο μέτρο που λαμβάνονται σοβαρά υπόψη τα παραπάνω, το κόμμα μας είναι σε θέση να προχωρήσει σε οργανωτική εξόρμηση για τη στρατολόγηση νέων μελών. Αποφασιστικής σημασίας είναι τα νέα μέλη να προέρχονται από τον εργατικό και τον αγροτικό χώρο, από τους εργαζόμενους των 500 ευρώ, από τους μετανάστες, από τις νέες γυναίκες.

8. Μείζον θέμα αποτελεί η ανάδειξη νέων στελεχών σε όλα τα επίπεδα καθοδήγησης του κόμματος. Ωστόσο αυτό το θέμα δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί ευκαιριακά, αποσπασματικά και εκ των άνω. Η συλλογική εμπειρία του κόμματος έχει συγκροτήσει τα κριτήρια που οφείλουν να πληρούν τέτοια στελέχη (εμπέδωση των αξιών και των αρχών της Αριστεράς, σταθερότητα στις μεγάλες επιλογές που διαμορφώνουν την διαφορετικότητά της, συλλογικότητα, συντροφική αλληλεγγύη, άρνηση του παραγοντισμού και του αριβισμού, ταξική και κοινωνική συνείδηση, ικανότητα πολιτικής παραγωγής κλπ) ενώ η πορεία του κόμματος και ιδιαίτερα της νεολαίας του τα τελευταία χρόνια έχει αναδείξει αρκετά ικανότατα νέα στελέχη που πληρούν με το παραπάνω τα κριτήρια αυτά και μπορούν να αναλάβουν θέσεις σημαντικής πολιτικής ευθύνης. Το πόσα, το ποια και το ποια θέση θα αναλάβουν τα στελέχη αυτά δεν είναι βέβαια ζήτημα γενικών καταστατικών μέτρων.

9. Εκτός των παραπάνω, η οργανωτική ανασυγκρότηση του ΣΥΝ απαιτεί καλύτερη ανάπτυξη του κόμματος στους εργατικούς χώρους, στις λαϊκές γειτονιές και στην περιφέρεια, στενότερη σχέση του κόμματος με κινήματα που αναπτύσσονται ενάντια στη νεοφιλελεύθερη πολιτική και ολόπλευρη στήριξη του κόμματος στην ποιοτική και ποσοτική ανάπτυξη της νεολαίας του, ώστε αυτή να αποβεί μια μαζική αυτόνομη αριστερή οργάνωση με πανελλαδική δικτύωση σε όλους τους χώρους σπουδών, αλλά –και τούτο είναι ιδιαίτερα σημαντικό– και σε όλους τους χώρους που εργάζονται σήμερα οι νέοι. Προκειμένου να προωθούνται και να ελέγχονται όλα τα παραπάνω, απαιτείται η αναβάθμιση του οργανωτικού γραφείου της Κεντρικής Πολιτικής Επιτροπής.

ΕΙΔΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ

5ου ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΥΝ

ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΝ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΓΚΥΡΙΑ

Το «Κείμενο των θέσεων» εντοπίζει και περιγράφει αδρά την κρίση του νεοφιλελεύθερου καπιταλιστικού συστήματος σε παγκόσμια κλίμακα και τις εκφάνσεις αυτής της κρίσης στη χώρα μας. Από την άλλη μεριά, το ίδιο κείμενο, εντοπίζει και περιγράφει αδρά την άνοδο των κοινωνικών και πολιτικών δυνάμεων που αντιστέκονται στον νεοφιλελεύθερο καπιταλισμό, διεκδικώντας τον εφικτό «άλλο κόσμο», τον κόσμο του σοσιαλισμού με δημοκρατία και ελευθερία.

Επιβεβαιώνονται οι εκτιμήσεις των θέσεων σχετικά με το πολιτικό σκηνικό που διαμορφώθηκε αμέσως μετά τις εκλογές.

Η Ελλάδα έχει εισέλθει σε μια φάση μεγάλης καμψής. Η κυβέρνηση της Ν.Δ., που, λόγω εκλογικού νόμου απέσπασε οριακή κοινοβουλευτική πλειοψηφία, βρίσκεται σε μία συνεχιζόμενη φθορά, η οποία -όλα δείχνουν- ότι θα μεγαλώνει.

Οι ακραίες νεοφιλελεύθερες αντιλαϊκές πολιτικές της κυβέρνησης, οι οποίες όλο και περισσότερο συνδέονται με αυταρχικές πρακτικές και την περιστολή δημοκρατικών και ατομικών δικαιωμάτων, σφραγίζονται δε από έντονη κομματικοποίηση του κράτους, την αδιαφάνεια στη διαχείριση του δημόσιου χρήματος, οξύνουν δραματικά τα οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα, τροφοδοτώντας έτσι επικίνδυνα αντιδημοκρατικά και νοσηρά φαινόμενα στη δημόσια ζωή.

Την ίδια ώρα από τη ραγδαία φθορά της κυβέρνησης, όχι μόνο δεν επωφελείται το ΠΑΣΟΚ, αλλά χάνει συνεχώς έδαφος.

Το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης μετά την μεγάλη ήττα των πρόσφατων εκλογών, βλέπει την επιρροή του να μειώνεται συνεχώς. Η συρρίκνωση της επιρροής της Η Ν.Δ. συνοδεύεται με αντίστοιχη, ίσως και μεγαλύτερη πτώση του ΠΑΣΟΚ.

Έχουμε εισέλθει σε μία νέα περίοδο πολιτικής ρευστότητας και μεγάλων πολιτικών διεργασιών και ανακατατάξεων, που τείνουν να αλλιάζουν ριζικά το πολιτικό σκηνικό της μεταπολίτευσης.

Το κυρίαρχο δικομματικό πολιτικό σύστημα της μεταπολίτευσης, όπως εκφράστηκε με την εναλλαγή στη διακυβέρνηση της χώρας από τη Ν.Δ. και το ΠΑΣΟΚ, παράγει έντονα φαινόμενα σήψης και παρακμής, προκαλεί όλο και μεγαλύτερα κύματα απογοήτευσης των πολιτών.

Η κατάσταση αυτή, όπως διαμορφώνεται γενικά στον κόσμο και την Ευρώπη και όπως φαίνεται να αλλιάζει ραγδαία στη χώρα μας θέτει επιτακτικά στην ημερήσια διάταξη την ανάγκη να επεξεργαστούμε και να προβάλλουμε μια συγκεκριμένη προοδευτική διέξοδο στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι εργαζόμενοι στη χώρα μας, μια εναλλακτική πολιτική πρόταση. Υπό προϋποθέσεις, η πρόταση αυτή μπορεί να αποδειχθεί ως ρεαλιστική προοπτική για το μέλλον της χώρας.

Έχουμε επίγνωση ότι η επίτευξη αυτού του στόχου δεν είναι εύκολη. Το διεθνές οικονομικό και πολιτικό περιβάλλον είναι εχθρικό, αλλά και ο εγχώριος συσχετισμός δυνάμεων δεν είναι ακόμη ευνοϊκός. Η στρατηγική του δημοκρατικού δρόμου προς το σοσιαλισμό με δημοκρατία και ελευθερία στην Ελλάδα αλλά και στην κλίμακα της Ευρώπης θα περάσει από ρήξεις και διαρθρωτικές αλλαγές, από νίκες αλλά και πωγυρίσματα. Όσο όμως ο ΣΥΝ και οι δυνάμεις της Αριστεράς στην Ελλάδα και την Ευρώπη παραμένουν σταθερά προσηλω-

μένες στις κοινωνικές τάξεις και τα κοινωνικά στρώματα που επιδιώκουν να εκφράσουν, όσο μετέχουν ενεργά με όλες τους τις δυνάμεις στα κοινωνικά κινήματα που αναπτύσσονται προς αυτή την κατεύθυνση, όσο η στρατηγική τους είναι καθαρή και αδιαπραγμάτευτη, όσο οι πρωτοβουλίες τους είναι επιτυχημένες και βρίσκουν απήχηση, οι συσχετισμοί θα βελτιώνονται και ο στόχος θα αποβεί εφικτός.

Συγκεκριμένα απέναντι στην κατάσταση που διαμορφώνεται σήμερα, μπορούμε να πούμε τα παρακάτω:

1.1. ΓΙΑ ΤΗΝ ΗΤΤΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ. ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΗΤΤΑ ΤΟΥ ΔΙΚΟΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

Ο ΣΥΝ, στο πλαίσιο του ΣΥΡΙΖΑ, αγωνίζεται για την ήττα της κυβέρνησης της ΝΔ και της πολιτικής της και για μια σύγχρονη προοδευτική εναλλακτική λύση στη ζωή της χώρας με προοπτική το σοσιαλισμό με δημοκρατία και ελευθερία.

Για τον ΣΥΝ η ήττα της κυβέρνησης της ΝΔ είναι αναγκαία αλλά όχι και ικανή συνθήκη για μια προοδευτική διέξοδο. Η απάντηση στα μεγάλα προβλήματα της χώρας δεν είναι η αντικατάσταση της κυβέρνησης της ΝΔ με μια κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ. Όπως απάντηση δεν μπορεί να είναι η αλλαγή του πολιτικού σκηνικού με νέα ή σημαντικά πολιτικά σχήματα που θα συνεισφέρουν σε κυβερνήσεις συνεργασίας με τη ΝΔ και το ΠΑΣΟΚ εφόσον δεν υπάρχει αυτοδύναμη πλειοψηφία.

Υπογραμμίζουμε ότι δεν υπάρχουν προϋποθέσεις φερέγγυας συνεργασίας με την ηγεσία του ΠΑΣΟΚ για μια ουσιαστική προοδευτική αλλαγή στην πορεία της χώρας. Το ΠΑΣΟΚ, και αναφερόμαστε στην ηγετική του διαμόρφωση, όχι μόνο δεν έχει βγάλει συμπεράσματα από το κυβερνητικό παρελθόν του, το οποίο στην ουσία στηρίζει και περίπου εξυμνεί, αλλά και με την πολιτική του ως αξιωματική αντιπολίτευση, παρά την ανάγκη να αντιπαλεύει την κυβέρνηση με στόχο την επάνοδό του στην εξουσία, δεν εγκαταλείπει το νεοφιλελεύθερο πλαίσιο, ενώ σε μείζονα θέματα ληειτουργεί συναινετικά απέναντι στην κυβερνητική πολιτική.

Ο ΣΥΝ, όπως και ο ΣΥΡΙΖΑ είναι υπέρ της κοινής δράσης στους κοινωνικούς αγώνες και τα κινήματα με όλες τις πολιτικές δυνάμεις εκεί όπου μπορούν να συμπέσουν ή να συγκλίνουν οι θέσεις τους. Υποστηρίζουμε ότι αυτοί οι αγώνες μπορούν συγχρόνως να αναδείξουν στίγματα μιας άλλης πολιτικής που θα προκαλέσει ρήξεις με το νεοφιλελευθερισμό.

Η σημερινή κρίση του ΠΑΣΟΚ, που εμφανίζεται ως κρίση ηγεσίας, είναι πρώτα απ' όλα και κυρίως κρίση πολιτικής και επιλογών και συνδέεται, παρά τις σημαντικές ιδιομορφίες της, με τη γενικότερη κρίση που διανύει η ευρωπαϊκή σοσιαλδημοκρατία, η οποία μετεξεληχθηκε σε βραχίονα της αποδόμησης του «κοινωνικού κράτους» και των εργασιακών σχέσεων στην Ευρώπη και σε στυλοβάτη του νεοφιλελεύθερου μοντέλου και του Ατλαντισμού στην ήπειρό μας.

Η εμμονή της ηγεσίας του ΠΑΣΟΚ στο σύνολό της, παρά τις αντιπαραθέσεις και αποχρώσεις στο εσωτερικό της, σε μια πορεία στήριξης του κυρίαρχου συστήματος, την φέρνει σε όλο και μεγαλύτερη αντίθεση με μεγάλα τμήματα της κοινωνικής βάσης της ακόμα και με μέλη και στελέχη ή και συσπειρώσεις στο πλαίσιο του ΠΑΣΟΚ. Αυτή η αντίθεση θα διευρύνεται και θα βαθιάίνει, σε συνθήκες κρίσης των νεοφιλελεύθερων δογμάτων και οδυνηρών συνεπειών για τα πλατιά λαϊκά στρώματα. Αυτός είναι ο κύριος λόγος για τον οποίο η ραγδαία φθορά της κυβέρνησης της ΝΔ συνοδεύεται με αντίστοιχη ραγδαία υποχώρηση της επιρροής του ΠΑΣΟΚ.

Οι αρνητικές επιλογές της ηγεσίας του ΠΑΣΟΚ και η κρίση που προκαλούν στο κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης κλονίζουν σοβαρά τους ιστορικούς δεσμούς του ΠΑΣΟΚ με μεγάλα τμήματα των εργαζομένων, των μικρομεσαίων στρωμάτων και της αγροτιάς, που παραδοσιακά εκπροσωπούσε. Γενικότερα, η φθορά της ΝΔ και η κρίση του ΠΑΣΟΚ προκαλούν ένα μεγάλο κενό πολιτικής εκπροσώπησης όλο και ευρύτερων λαϊκών στρωμάτων της ελληνικής κοινωνίας που ήταν παραδοσιακά τοποθετημένα στους δύο πόλους του δικομματισμού ή επέλεγαν κατά καιρούς μεταξύ των δύο αυτών κομμάτων. Ο ΣΥΝ και ο ΣΥΡΙΖΑ έχουν μια μεγάλη ευκαιρία στις νέες συνθήκες έκφρασης των κοινωνικών προβλημάτων και των μεγάλων αδιέξοδων να απευθυνθούν σε αυτά τα στρώματα της κοινωνίας μας και να εργασθούν για νέες μεγάλες προοδευτικές ανακατατάξεις στην ελληνική κοινωνία που θα ενισχύσουν σημαντικά την Αριστερά και θα δώσουν πνοή σε μια νέα ανάπτυξη των κοινωνικών αγώνων και κινήσεων για άμεσες θετικές λύσεις και μια προοδευτική διέξοδο.

1.2. ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΚΟΜΜΑΤΙΣΜΟ ΣΤΟ ΔΙΠΟΛΙΣΜΟ - ΟΙ ΜΕΤΑΜΦΙΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΝΕΟΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΙΣΜΟΥ

Ο ΣΥΝ ενδιαφέρεται και αγωνίζεται για προοδευτικές διεργασίες και ανακατατάξεις προς τ' αριστερά στην πολιτική ζωή που θα αμφισβητούν το νεοφιλελευθερισμό, αλλά θεωρεί ότι δεν θα προσφέρουν τίποτα το διαφορετικό στην πορεία της χώρας νέα σχήματα που πολιτικά θα λειτουργούν συμπληρωματικά στο δικομματικό σκηνικό και θα εξυπηρετούν απλώς την ανακαίνιση του ίδιου και των επιλογών του.

Μπροστά στο ορατό, πλέον, ενδεχόμενο μη δυνατότητας αυτοδύναμης κυβέρνησης, το θέμα δεν είναι η εμφάνιση νέων πολιτικών σχημάτων ή, ακόμα περισσότερο, η ενίσχυση ετερόκλητων δυνάμεων που φιλοδοξούν ΝΑ λειτουργήσουν ως υποστυλώματα κυβερνητικών λύσεων της ΝΔ ή του ΠΑΣΟΚ για να διαιωνισθούν ή και για να καταστούν ακόμα συντηρητικότερες οι πολιτικές της τελευταίας δεκαπενταετίας.

Κεντρική επιδίωξή μας είναι η συνολική ήττα και ανατροπή του δικομματικού πολιτικού συστήματος σε όφελος της Αριστεράς. Βασικοί στόχοι της δράσης μας, οι οποίοι αποκτούν νέες δυνατότητες να πραγματοποιηθούν το επόμενο διάστημα, είναι η ήττα της κυβέρνησης της ΝΔ και της πολιτικής της. Η αποδυνάμωση και η ήττα συνολικά του δικομματισμού και των συναινετικών, επί της ουσίας, επιλογών του. Η ριζική αλλαγή του πολιτικού συσχετισμού των δυνάμεων με τη μεγάλη ενίσχυση του ΣΥΡΙΖΑ και την ανάδειξη της σύγχρονης ριζοσπαστικής και οικολογικής Αριστεράς σε νέα καθοριστική δύναμη στην πολιτική ζωή με πρωταγωνιστικό ρόλο στους κοινωνικούς αγώνες και τα κοινωνικά κινήματα.

1.3. Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΤΗΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ

Στρατηγική επιλογή για τον ΣΥΝ ήταν και παραμένει η κοινή δράση και η συνεργασία, πέρα από διαφορές, όλων των δυνάμεων της Αριστεράς και της ριζοσπαστικής οικολογίας στη χώρα μας στη βάση των ώριμων μεγάλων κοινωνικών αιτημάτων και ενός κοινού σύγχρονου προοδευτικού προγράμματος με σοσιαλιστική κατεύθυνση.

Η ανασυγκρότηση του ΣΥΡΙΖΑ, ως συμμαχικού πλαισίου ισότιμης συνάντησης διαφορετικών δυνάμεων της ριζοσπαστικής Αριστεράς και της αριστεράς της οικολογίας, συνιστά ένα μεγάλο βήμα στην κατεύθυνση της κοινής δράσης και συνεργασίας όλου του φάσματος αριστερών και ριζοσπαστικών οικολογικών κομμάτων, οργανώσεων και κινήσεων. Το ενωτικό εγχείρημα του ΣΥΡΙΖΑ επιβεβαιώνει ότι, παρά τις δυσκολίες, είναι δυνατόν δυνάμεις του χώρου της Αριστεράς και της ριζοσπαστικής οικολογικής αντίληψης, οι οποίες έχουν σημαντικές διαφορές, να συνεργαστούν δημιουργικά και να συνδιαμορφώσουν προωθητικές πολιτικές και προγραμματικές συνθέσεις, χωρίς να χάνουν την αυτονομία και την αυτοτέλειά τους. Η πετυχημένη πορεία του ΣΥΡΙΖΑ και η δυναμική που αναπτύσσει, επιβεβαιώνουν ότι η κοινή δράση και η συνεργασία της Αριστεράς όχι μόνο είναι δυνατή, αλλά συναντά όλο και μεγαλύτερη απήχηση μέσα στον αριστερό προοδευτικό κόσμο.

Ο ΣΥΡΙΖΑ οφείλει να αποδείξει ότι επιδιώκει να πραγματώσει μια άλλη σχέση της οργάνωσης με τα κινήματα, μια άλλη σχέση των πολιτών με την πολιτική. Το εγχείρημα του ΣΥΡΙΖΑ απαιτεί ενεργή υποστήριξη για να αποκτήσει πολιτικο-οργανωτική υπόσταση, ριζοσπαστικό στίγμα και κοινωνική διεισδυτικότητα στους αγώνες που έρχονται. Η επιτυχία του ΣΥΡΙΖΑ θα κριθεί βεβαίως στο πεδίο της πολιτικής και του κινήματος ταυτόχρονα, αλλά και στο οργανωτικό-πολιτικό επίπεδο. Η ανάγκη να δημιουργηθούν τοπικές και κλαδικές επιτροπές πρωτοβουλίας είναι το στοίχημα. Η τοπική και περιφερειακή υπόσταση του ΣΥΡΙΖΑ, οι πανελλαδικές συσκέψεις δεν είναι μόνο απαίτηση του ανένταχτου κόσμου που τον ακολουθεί, αλλά η ικανή και αναγκαία συνθήκη η πολιτική συζήτηση να γίνει πραγματικότητα και η εξωστρεφής πολιτική πράξη γεγονός. Η πολιτική συζήτηση στα συλλογικά σώματα του ΣΥΡΙΖΑ δεν είναι βεβαίως μόνο υπόθεση των ανένταχτων αλλά και των οργανωμένων στις συνιστώσες του.

Η δογματική προσήλωση της ηγεσίας του ΚΚΕ όχι μόνο στην άρνηση της συνεργασίας αλλά και της κοινής δράσης της Αριστεράς, η εμμονή της σε παρωχημένα πρότυπα σοσιαλισμού που παραπέμπουν στα αποτυχημένα πειράματα του «υπαρκτού» του προηγούμενου αιώνα, η προσπάθειά της να υψώσει τεχνητά διαιρετικά τείχη στους κοινωνικούς αγώνες στα κινήματα και η εκτός τόπου και χρόνου επιθέσεις στον ΣΥΝ με τις οποίες επιχειρεί να τον παρουσιάσει ως προέκταση του δικομματισμού, συνιστούν αδιέξοδες πολιτικές που ευνοούν

το κυρίαρχο πολιτικό σκηνικό, ενώ συναντούν όλο και μεγαλύτερη δυσφορία μέσα στον κόσμο της αριστεράς, ακόμα και στις γραμμές του.

Ο ΣΥΝ στο πλαίσιο του ΣΥΡΙΖΑ, παρά τη στάση της ηγεσίας του ΚΚΕ, δεν θα παρακολουθήσει μια τακτική άγωνα και αποπροσανατολιστικών αντιπαραθέσεων στο χώρο της Αριστεράς. Θα συνεχίσει να έχει ως κύριο αντίπαλο την κυβερνητική πολιτική και συνολικά το δικομματισμό, όπως θα συνεχίσει να εμμένει στην ιδέα της μεγάλης συμπαρατάξης της Αριστεράς και της αριστερής οικολογίας, για την ανατροπή του κυρίαρχου πολιτικού σκηνικού, την ήττα του δικομματισμού και των ακροδεξιών συμπληρωμάτων του, την ήττα της νεοφιλελεύθερης συναίνεσης και τη νικηφόρα προοπτική των προοδευτικών και σοσιαλιστικών προταγμάτων στη χώρα μας αλλά και την Ευρώπη.

1.4. ΓΙΑ ΜΙΑ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΛΥΣΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ ΚΑΙ ΟΧΙ ΚΕΝΤΡΟΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

Υπεύθυνες για τα κρισιακά φαινόμενα και τα αδιέξοδα που συσσωρεύονται στη χώρα, υπήρξαν οι «αυτοδύναμες» κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ και της ΝΔ.

Η απάντηση στα αδιέξοδα δεν είναι να αντικατασταθούν οι χρεωκοπημένες κυβερνήσεις της ΝΔ και του ΠΑΣΟΚ με κυβερνήσεις συνεργασίας κεντροδεξιάς ή και κεντροαριστερής κατεύθυνσης σε οποιαδήποτε παραλλαγή. Ειδικότερα, όπως έχει δείξει και η ευρωπαϊκή εμπειρία, οι κυβερνήσεις της Κεντροαριστεράς -με συμμετοχή δυνάμεων της ριζοσπαστικής Αριστεράς- όπου δοκιμάστηκαν, απέτυχαν και περιορίστηκαν στη διαχείριση της υπάρχουσας κατάστασης. Όπως απέτυχαν οι κυβερνητικές απόπειρες συνεργασίας των δυνάμεων της ριζοσπαστικής Αριστεράς με τα κατεστημένα σοσιαλιστικά και σοσιαλδημοκρατικά κόμματα.

Ο ΣΥΝ θεωρεί ότι αυτό που έχει ανάγκη η χώρα είναι όχι μια κυβέρνηση Κεντροαριστεράς ή μια κυβέρνηση συνεργασίας του ΠΑΣΟΚ με την Αριστερά και ειδικότερα με τον ΣΥΡΙΖΑ, αλλά μια εναλλακτική προοδευτική λύση Αριστεράς για την εφαρμογή ενός σύγχρονου προοδευτικού προγράμματος, στον αντίποδα του νεοφιλελευθερισμού, με κατεύθυνση το σοσιαλισμό με δημοκρατία και ελευθερία.

Ο ΣΥΝ δεν είναι μόνο μια δύναμη αντιπολίτευσης στη Βουλή και στους κοινωνικούς αγώνες, αν και από αυτή τη θέση έχει προσφέρει πολλά και μπορεί να προσφέρει ακόμα περισσότερα στον ελληνικό λαό και τη χώρα. Ο ΣΥΝ φιλοδοξεί να διαμορφώσει σε μια προοπτική τους όρους και τις προϋποθέσεις μιας εναλλακτικής προοδευτικής λύσης Αριστεράς στη χώρα, για την οποία ωριμάζουν γοργά οι οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες ζωής τους.

Για μια τέτοια λύση, εναλλακτική στα κεντροδεξιά και κεντροαριστερά σενάρια, μπορούν να συνεισφέρουν όλες οι δυνάμεις της Αριστεράς και της ριζοσπαστικής οικολογίας στη χώρα μας, όπως μπορεί να συνεισφέρουν και δυνάμεις που προέρχονται από το σοσιαλιστικό χώρο και διαφοροποιούνται από τα αριστερά έναντι των επιλογών της ηγεσίας του ΠΑΣΟΚ.

Γι' αυτό άλλωστε ο ΣΥΝ υποστηρίζει σθεναρά, παρά τις δυσκολίες, την υπόθεση της συνεργασίας των αριστερών και ριζοσπαστικών οικολογικών δυνάμεων και θέλει να παρακινήσει ριζοσπαστικές αριστερές διεργασίες στον ευρύτερο πολιτικοκοινωνικό χώρο που εξέφρασε ή και εκφράζει το ΠΑΣΟΚ.

Μια λύση Αριστεράς στη ζωή της χώρας δεν είναι ένα μονόπρακτο έργο ή μια απλή εκλογική διαδικασία. Όπως δεν είναι υπόθεση υποκειμενικής διάθεσης κάποιων ηγεσιών ή και απλών επικοινωνιακών εκφωνήσεων.

Η προοδευτική εναλλακτική λύση της Αριστεράς θα είναι πρώτα απ' όλα αποτέλεσμα μιας ριζικής αλλαγής του πολιτικού συσχετισμού, μιας νέας ιδεολογικής και αξιακής τοποθέτησης της πλειοψηφίας του ελληνικού λαού, σκληρών κοινωνικών και ταξικών αναμετρήσεων, αναδιάρθρωσης σε ριζοσπαστική βάση του εργατικού συνδικαλιστικού κινήματος, νικηφόρων αγώνων στο σήμερα που θα φωτίζουν τις νέες προοπτικές του αύριο.

Κεντρικός άξονας η μεγάλη άνοδος της δύναμης του ΣΥΡΙΖΑ και της κοινωνικής του επιρροής στο πλαίσιο μιας συνοδικής ανόδου των κοινωνικών ταξικών αγώνων και κινημάτων στη χώρα.

Ο δρόμος για το κόμμα μας είναι σαφής. Εμβάθυνση και εμπλουτισμός των ριζοσπαστικών αριστερών χαρακτηριστικών του, μεγαλύτερη αγκύρωση στα κατώτερα κοινωνικά στρώματα και ομάδες του πληθυσμού, ενίσχυση της ενότητας της ριζοσπαστικής Αριστεράς και του μοναδικού της ρόλου ως πραγματικής έκφρασης της κοινωνικής αντιπολίτευσης. Έχουμε, άλλωστε, οικοδομήσει πια μια φυσιογνωμία που είναι αναγνωρίσιμη ως διακριτή στο πολιτικό πεδίο. Ο διεθνισμός, ο αντικαπιταλισμός, η οικολογία, ο φεμινισμός, ο αντιρατσισμός, η προσπάθεια σύνδεσης της αντινεοφιλελεύθερης πάλης με μια συνεκτική πρόταση σοσιαλιστικού μετασχηματισμού, η επιμονή στην ευρωπαϊκή προοπτική ως το ευρύτερο πεδίο που θα κριθεί και το μέλλον του σοσιαλισμού στη χώρα μας, δίνουν στο χώρο μας μια σαφή, εξαιρετικά ριζοσπαστική, αριστερή ταυτότητα, πολύ ελκυστική για μεγάλα τμήματα της ελληνικής κοινωνίας που κατανοούν όλο και περισσότερο πως το νεοφιλελεύθερο πρόγραμμα, όπως εκφωνείται και εφαρμόζεται από Νέα Δημοκρατία και ΠΑΣΟΚ, δεν κάνει άλλο από το να επιδεινώνει τις συνθήκες και να απαξιώνει τη ζωή.

Όσο πιο μεγάλη η εκλογική δύναμη και πολιτική και κοινωνική επιρροή του ΣΥΡΙΖΑ, όσο κερδίζουν έδαφος οι ιδεολογικές προγραμματικές αξίες του, τόσο πιο κοντά θα έρχονται οι ιδέες της συνεργασίας των αριστερών δυνάμεων, τόσο πιο ουσιαστικές θα γίνονται οι ευρύτερες αριστερές προοδευτικές ανακατατάξεις στο λεγόμενο σοσιαλιστικό χώρο.

ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΛΥΣΗ: ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟ ΤΗΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Το περιεχόμενο της προοδευτικής εναλλακτικής λύσης που διεκδικούμε δεν είναι μια επανάληψη ή μια πιο σύγχρονη εκδοχή των σοσιαλδημοκρατικών μοντέλων διαχείρισης του καπιταλισμού που εφαρμόστηκαν σε σειρά από ευρωπαϊκές χώρες. Δεν αποτελεί μια απόπειρα κοινωνικότερης διαχείρισης του καπιταλισμού, εγχειρήματα που κατά καιρούς δοκιμάστηκαν, δεν μπόρεσαν να έχουν διάρκεια και βιωσιμότητα και προκάλεσαν σειρά ανισορροπιών και απέτυχαν.

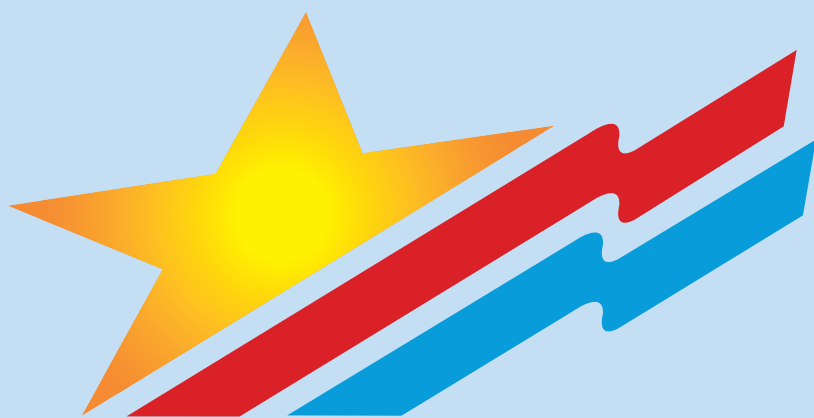
Η προοδευτική μας πρόταση, όπως αναφέρεται στο Κείμενο των Θέσεων, είναι μια πρόταση περιορισμού και τελικής εξάλειψης των εκμεταλλευτικών καπιταλιστικών σχέσεων με στρατηγικό στόχο μια κοινωνία χωρίς εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο και μιας νέας ισορροπίας του ανθρώπου με τη φύση και το περιβάλλον.

Η προοδευτική εναλλακτική λύση που διεκδικούμε δεν είναι ένα μονόπρακτο έργο, ούτε αποτέλεσμα αδιατάρακτων εκλογικών περιπάτων με την παθητική απλώς ψήφο της πλειοψηφίας του ελληνικού λαού.

Αποτελεί, αντίθετα, μια πρόταση συμμετοχής και ενεργοποίησης του κόσμου της εργασίας και της πλειοψηφίας του ελληνικού λαού για τη συνδιαμόρφωση των εξελίξεων. Μια διαδικασία κοινωνικών αγώνων, ταξικών αναμετρήσεων και ανάπτυξης πολύμορφων κινημάτων που θα μετασχηματίζουν δημοκρατικά και σε βάθος το Κράτος, τους θεσμούς, την οικονομία, την κοινωνία και τις σχέσεις τους με το περιβάλλον.

Η προοδευτική εναλλακτική λύση που διεκδικούμε είναι στενά συνυφασμένη με τον αγώνα για μια άλλη κοινωνική και οικολογική Ευρώπη των εργαζομένων, της προόδου και του σοσιαλισμού. Η δική μας προοδευτική πρόταση και πολύ περισσότερο ο σοσιαλισμός δεν είναι απλά μια στενά εθνική υπόθεση, αλλά στρατηγική με ευρωπαϊκό και παγκόσμιο ορίζοντα.

Ο ΣΥΝ στο επόμενο διάστημα αναλαμβάνει τη δέσμευση να ανοίξει μια πλατιά συζήτηση, και όχι μόνο στο κόμμα και στο πλαίσιο του ΣΥΡΙΖΑ, προκειμένου να επεξεργαστεί και να διαμορφώσει πιο συγκεκριμένα και αναλυτικά τις εναλλακτικές προγραμματικές του θέσεις.

ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ

ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ ΤΩΝ ΚΙΝΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ